

Ročník 1975

Sbírka zákonů Československá socialistická republika

**ČESKÁ
SOCIALISTICKÁ REPUBLIKA**

**SLOVENSKÁ
SOCIALISTICKÁ REPUBLIKA**

Částka 31

Vydána dne 28. listopadu 1975

Cena Kčs 2,60

OBSAH

- 129 Zákon České národní rady o působnosti orgánů České socialistické republiky v sociálním zabezpečení
130 Výhláška ministerstva práce a sociálních věcí České socialistické republiky, kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení a zákon České národní rady o působnosti orgánů České socialistické republiky v sociálním zabezpečení
131 Výhláška ředitelství ministerstva financí o stavení mincí po 3 halérích

129

ZÁKON

České národní rady

ze dne 18. listopadu 1975

o působnosti orgánů České socialistické republiky v sociálním zabezpečení

Česká národní rada se usnesla na tomtoto zákoně.

ČÁST PRVNÍ

ORGÁNY SOCIÁLNEHO ZABEZPEČENÍ A JEJICH ÚKOLY

§ 1

Orgány sociálního zabezpečení

(¹) Orgány sociálního zabezpečení České socialistické republiky jsou:

- a) ministerstvo práce a sociálních věcí České socialistické republiky,
- b) Úřad duchodového zabezpečení v Praze,
- c) národní výbory.

d) ministerstvo vnitra České socialistické republiky a ministerstvo spravedlnosti České socialistické republiky v mezech působnosti stanovené zákonem o sociálním zabezpečení.¹⁾

(²) Jako orgány sociálního zabezpečení působí též sociální komise jednotlivých zemědělských družstev.

(³) Orgány sociálního zabezpečení České socialistické republiky zabezpečují co nejkratší účast pracujících na výkonu sociálního zabezpečení a jeho kontrole, vytvářejí předpoklady pro účast pracujících na rozhodování ve věcech sociálního zabezpečení a úzce spolupracují se společenským organizacemi, zejména s orgány Revolučního odborového hnutí, s orgány výrobních družstev a s orgány Svazu družstevních rolníků České socialistické republiky.

¹⁾ § 129 - 135, § 162 a § 167 zákona č. 121/1975 Sb., o sociálním zabezpečení.

§ 2

**Ministerstvo práce a sociálních věcí
České socialistické republiky**

(¹) Ministerstvo práce a sociálních věcí České socialistické republiky (dále jen „ministerstvo“)

- a) řídí a kontroluje výkon sociálního zabezpečení,
- b) zajišťuje, aby úkoly sociálního zabezpečení byly plněny v souladu s možnostmi a potřebami společnosti.

(²) Ministerstvo může zřídit jako svůj orgán posudkovou komisi sociálního zabezpečení k posuzování zdravotního stavu ve výjimečných případech, které ministerstvo určí, protože jejich posouzení vyžaduje zvláštních odborných znalostí

§ 3

Úřad důchodového zabezpečení v Praze

(¹) Úřad důchodového zabezpečení v Praze rozhoduje o dávkách důchodového zabezpečení, pokud není v tomto zákoně nebo v zákoně o sociálním zabezpečení stanoven, že o nich rozhoduje jiný orgán sociálního zabezpečení, při výkonu důchodového zabezpečení spolupracuje s národními výbory.

(²) Úřad důchodového zabezpečení v Praze odpovídá za účelné a hospodárné vynakládání prostředků na důchodové zabezpečení, s nimiž hospodaří.

Národní výbory

§ 4

(¹) Národní výbory poskytují dávky a služby sociální péče a v případech stanovených tímto zákonem rozhodují o dávkách důchodového zabezpečení a o dávkách ze zabezpečení členů rodin občanů konajících službu v ozbrojených silách.

(²) Národní výbory rozhodují o dávkách zabezpečení matky a dítěte a o dávkách zabezpečení v nemoci, pokud je jejich poskytování upraveno prováděcimi předpisy k zákonu o sociálním zabezpečení nebo předpisy o zabezpečení družstevních rolníků v nemoci a o zabezpečení matky a dítěte, jakož i o dalších dávkách a přispěvcích podle zvláštních předpisů²⁾

§ 5.

Správní komise

(¹) Okresní národní výbory a krajské národní výbory³⁾ zřizují jako správní komise posudkové

komise sociálního zabezpečení, dávkové komise a komise péče o rodinu a děti.

(²) V případě potřeby může krajský národní výbor pověřit okresní národní výbor ve svém obvodu, aby jeho posudková komise sociálního zabezpečení posuzovala invaliditu nebo jiné zdravotní otázky související s výkonem sociálního zabezpečení účastníků boje proti fašismu a ohřeti fašismu, popřípadě v některých dalších odůvodněných případech, pro území celého kraje

(³) V odůvodněných případech může okresní národní výbor se souhlasem krajského národního výboru zřídit posudkové komise sociálního zabezpečení s působností pro pracující velkých organizací, které mají závodní zdravotnické zařízení.

ČÁST DRUHÁ**PŮSOBNOST NÁRODNÍCH VÝBORŮ NA ÚSEKU****DŮCHODOVÉHO ZABEZPEČENÍ,
ZABEZPEČENÍ ČLENŮ RODIN OBČANŮ
KONAJÍCÍCH SLUŽBU V OZBROJENÝCH SILÁCH,
ZABEZPEČENÍ V NEMOCI A ZABEZPEČENÍ
MATKY A DÍTĚTE**

§ 6

Národní výbory při výkonu sociálního zabezpečení poskytují odbornou pomoc občanům a organizacím, kontrolují, jak organizace plní úkoly ualožené zákonem o sociálním zabezpečení a ukládají jim, aby odstranily zjištěné nedostatky. Opatrují a předkládají Úřadu důchodového zabezpečení v Praze podklady potřebné k rozhodnutí o dávkách důchodového zabezpečení

§ 7

Působnost místních (městských) národních výborů

Místní (městský) národní výbor rozhoduje

- a) komu má být vyplácena dávka důchodového zabezpečení, jestliže by se výplatou dávky oprávněněmu zřejmě nedosáhlo účelu, kterému má dávka sloužit, nebo kdyby tím byly poškozovány zájmy osob, které je důchodce povinen využívat,
- b) komu se mají vyplácet přídavky na děti ze zabezpečení družstevních rolníků, ze zabezpečení vědeckých pracovníků, spisovatelů, hudebních skladatelů, výtvarných umělců a architektů, novinářů, výkonných umělců a artisů a ze zabezpečení občanů poskytujících služby a opravy na základě povolení národního výboru.

²⁾ Zákon č 88/1968 Sb., o prodloužení mateřské dovolené, o dávkách v mateřství a o přídavcích na děti z nemocenského pojištění, ve znění zákona č 99/1972 Sb., o zvýšení přídavků na děti a výchovného Zákon č 107/1971 Sb., o mateřském přispěvku Zákon č 50/1973 Sb., o pěstounské péči.

³⁾ Působnost Národního výboru hlavního města Prahy je upravena zákonem č 111/1967 Sb., o hlavním městě Praze.

ního výboru, z důchodového pojistění jednotlivé hospodařících rolníků a jiných osob samostatně hospodařících, nebo výchovné ze sociálního zabezpečení, jestliže výplata do rukou dosavadního příjemce zřejmě nedosahuje účelu, pro který jsou přidavky [výchovné] určeny.¹⁾

Přesubnost okresních národních výborů

§ 8

(1) Okresní národní výbor

a) rozhoduje

- 1 o tom, zda zaměstnání (pojistění) bylo přerušeno z významných důvodů,
- 2 o skončení zaměstnání I. nebo II. pracovní kategorie z jiných významných důvodů než zdravotních,
- 3 o vzniku a zániku sociálního zabezpečení družstevních rolníků,
- 4 o vzniku a zániku sociálního zabezpečení vědeckých pracovníků, spisovatelů, hudebních skladatelů, výtvarných umělců, architektů, novinářů, výkonných umělců a artistů,
- 5 o vzniku a zániku důchodového pojistění jednotlivé hospodařících rolníků a jiných osob samostatně hospodařících a spolupracujících členů jejich rodin,
- 6 o započtení celého kalendářního roku do doby zaměstnání před 1. lednem 1976, jestliže člen jednotného zemědělského družstva neodpracoval stanovený počet pracovních dnů, popřípadě jinak určený pracovní úvazek,
7. o zvýšení důchodu manželky pro bezmocnost a zvýšení sociálního důchodu (výchovného k němu) pro bezmornost,
8. o podpoře při narození dítěte dříchodkyně nebo manželce, popřípadě jiné rodinné příslušnosti nepracujícího dříchodce,
9. o příspěvku na rekreaci dítěti nepracujícího dříchodce,
10. o pojičebném při úmrtí nepracujícího dříchodce, popřípadě člena jeho rodiny,
11. o pojičebném při úmrtí jednotlivé hospodařícího rolníka, spolupracujícího člena jeho rodiny nebo rodinného příslušníka
12. o dávkách zabezpečení v nemoci a zabezpečení matky a dítěte ze sociálního zabezpečení vědeckých pracovníků, spisovatelů,

hudebních skladatelů, výtvarných umělců, architektů, novinářů, výkonných umělců a artistů,

13. o dávkách zabezpečení matky a dítěte ze sociálního zabezpečení občanů, kteří poskytují služby a opravy na základě povolení národního výboru, a z důchodového pojistění jednotlivé hospodařících rolníků a jiných osob samostatně hospodařících a spolupracujících členů jejich rodin,
14. o povinnosti občanů uvedených v hod. 12 a 13 a členů jednotných zemědělských družstev vrátit dávku zabezpečení v nemoci a zabezpečení matky a dítěte poskytnutou neprávem nebo ve vyšší výměře, než náležela, a o povinnosti jednotného zemědělského družstva nahradit škodu způsobenou nesprávnou výplatonou těchto dávek,
15. o odvolání proti rozhodnutí sociální komise jednotného zemědělského družstva o peněžitých dávkách zabezpečení v nemoci a zabezpečení matky a dítěte,
16. o zaopatřovacím příspěvku a o příspěvku na úhradu za užívání bytu;

b) zpracovává rozhory invalidizace a navrhuje příslušným orgánům opatření směřující k prevenci invalidity a k odstranění následků invalidity.

§ 9

Okresní národní výbor svou posudkovou komisi sociálního zabezpečení

a) rozhoduje

- 1 v podnětu lékařské poradní komise²⁾ o tom, zda je plně nebo částečně invalidní pracující, který je neschopný práce pro nemoc nebo úraz po dobu aspoň 3 měsíců a jemuž náleží nemocenské a který nepožádal o invalidní (částečný invalidní) důchod, nebo nebylo-li vyhověno takovéto jeho žádosti,
- 2 o tom, zda zaměstnání I. nebo II. pracovní kategorie skončilo ve zdravotních důvodech,
- 3 o nutnosti trvalého převedení pracujícího na jinou práci nebo o nutnosti trvalé změny zaměstnání, zjištěla-li posudková komise sociálního zabezpečení v souvislosti s rozhodováním o dávkách důchodového zabezpečení, že pracující pozbyl vzhledem ke svému zdravotnímu stavu trvale způsobilost konat dále dosavadní práci nebo že

¹⁾ § 2 a § 7 zákona č 117/1968 Sb., o některých důsledcích zanedbávání péče o děti, ve znění zákona č 99/1972 Sb.

²⁾ Vyhláška č 78/1957 O. L. o přechodu z pracovní neschopnosti do invalidity (částečné invalidity).

ji nesmí konat pro onemocnění nemoci z povolání nebo pro ohrožení touto nemocí.⁶⁾

- 4 o poskytnutí lázeňské péče pro nepracující důchodce, členy jednotlivých zemědělských družstev, vědecké pracovníky, spisovatele, hudební skladatele, výtvarné umělce, architekty, novináře, výkonné umělce, umělce a jejich rodinné příslušenství s výjimkou nemoci, u nichž lázeňskou péči povoluje podle zvláštních předpisů orgány státní zdravotní správy.
- 5 o invaliditě (těžkém zdravotním postižení) dítěte a o nutnosti stálé péče o ně pro přiznání příplateku k přídavkům na děti z nemocenského pojistění.⁷⁾

b) vydáva posudek

- 1 o plné (částečné) invaliditě, o bezmocnosti, o invaliditě (těžkém zdravotním postižení) dítěte a o nutnosti stálé péče o ně, v řízení o dávkách důchodového zabezpečení, pokud nejde o případy uvedené pod písm. a) bod 1, a v řízení o dávkách zabezpečení matky a dítěte,
- 2 o tom, zda občan pro nepříznivý zdravotní stav má značně ztížené obecné životní podmínky,

c) v souvislosti s rozhodováním nebo vydáváním posudků doporučuje

- 1 poskytování nemocenského po uplynutí podpůrné doby v případech, kdy lze očekávat, že pracovník v krátké době nabude pracovní schopnost,
- 2 rámcové posuzování plné (částečné) invalidity opatření pro obnovení pracovní schopnosti posuzovaného, vhodnost dalšího léčení, vhodnou úpravu pracovních podmínek, popřípadě opatření vhodných pomocek

§ 10

Okresní národní výbor svou dávkovou komisi

a) rozhoduje

- 1 o sociálním důchodu a o výchovném k němu,
- 2 o důchodu manželky,
- 3 o poskytování vdovského důchodu rozvedené ženě po uplynutí doby, po kterou měl bývalý manžel povinnost poskytovat jí příspěvek na výživu,
- 4 o zastavení výplaty siroičího důchodu nebo výchovného k důchodu, jestliže sirotek

nebo dítě, na než je výchovně k důchodu poskytováno, uzavře manželství,

- 5 o částečném invalidním důchodu jednotlivé hospodařících rolníků a spolupracujících členů jejich rodin, kteří se stali následkem pracovního úrazu částečně invalidními, a o jeho zvýšení,
- 6 o zvýšení invalidního důchodu jednotlivé hospodařících rolníků a spolupracujících členů jejich rodin, kteří se stali následkem pracovního úrazu plně invalidnímu,
7. o povinnosti důchodce vrátit dávku důchodového zabezpečení (pojištění) poskytnutou neprávem něho ve vyšší výměře, než mu náležela, a o povinnosti organizace nahradit škodu způsobenou nesprávnou výplati důchodu, pokud rozhodování o takové dávce patří do působnosti národního výboru
- 8 o započtení doby nezaměstnatnosti, pokud se tato doba nezapočítává již podle zákona o sociálním zabezpečení,
- 9 o započtení doby vojenské služby v jiných než spojeneckých armádách (včetně doby zajetí), kterou konali povinně českoslovenští občané v době nesvobody,
- 10 o odstraňování tvrdostí, které by se vyskytly při poskytování dávek na úseku zabezpečení v nemoci, zabezpečení matky a dítěte, zabezpečení členů rodin občanů konajících službu v ozbrojených silách a zabezpečení důchodců některými dalšími dávkami;

b) navrhuje Úřadu důchodového zabezpečení v Praze

1. zápočet doby zaměstnaní ve sporných případech,
- 2 zvýšení invalidního důchodu invalidy z mládí a invalidy mladšího 26 let, který pobírá důchod ve výši 500 Kčs měsíčně, až o 200 Kčs měsíčně v případech hodných zhetelu.

§ 11

Působnost krajských národních výborů

(1) Krajský národní výbor

- a) zastupuje Úřad důchodového zabezpečení v Praze před soudem v řízení o přezkoumání rozhodnutí ve věcech důchodového zabezpečení,
- b) zpracovává rozhory invalidizace v kraji a navrhuje příslušným orgánům opatření směřující

⁶⁾ § 37 odst. 1 písm. a), § 48 odst. 1 písm. d), § 51 odst. 1 písm. c) zákonu o práci.

§ 22 odst. 1 písm. a) zákona č. 122/1975 Sb., o zemědělském družstvenictví.

⁷⁾ § 24 odst. 2 zákona č. 88/1968 Sb., ve znění zákona č. 99/1972 Sb.

k prevenci invalidity a k odstranění následků invalidity.

(2) Posudková komise sociálního zabezpečení krajského národního výboru podává posudky v soudním řízení ve věcech důchodového zabezpečení a v odvolacím řízení správném, pokud napadené rozhodnutí bylo vydáno na podkladě posudku posudkové komise sociálního zabezpečení okresního národního výboru.

ČÁST TŘETÍ PŮSOBNOST NÁRODNÍCH VÝBORŮ NA ÚSEKU SOCIÁLní PÉče

§ 12

Národní výbory organizují sociální péči a za bezpečí občanům a rodinám s dětmi k překonání nepříznačné životní situace sociální pomoc dávkami a službami sociální péče. Za tím účelem vyhledávají ve spolupráci se státními, družstevními a společenskými organizacemi občany, kteří potřebují sociální péči.

Péče o rodinu a děti

§ 13

(1) V péči o rodinu a děti rozvíjejí národní výbory soustavnou činnost zaměřenou na vytváření průznamných podmínek, které umožňují, aby rodiny řádně plnily své společenské funkce, zejména ve výchově dětí.

(2) Národní výbory v součinnosti se sociálně činnými organizacemi pečují o vytváření podmínek, které umožňují nebo usnadňují rodičům a jiným občanům odpovědným za výchovu řádný výkon péče o děti; národní výbory k tomu zejména budují předškolní a mimoškolní zařízení a zřizují služby, které mají význam pro pracující rodiče, zejména zaměstnané matky.

(3) Národní výbory pomáhají rodinám plnit jejich úkoly; dbají o to, aby se předešlo újmám, které by děti a mladiství mohli utrpět v rodinách, na pracovištích a jinde, a chrání je před škodlivými vlivy; zajišťují přispady narušených rodin a obrozeného nebo narušeného vývoje dětí a působí k odstranění jejich příčin a důsledků, za tím účelem mohou nařídit nebo učinit výchovná opatření,⁸⁾ organizují náhradní rodinnou výchovu dětí.

(4) Národní výbory vykonávají sociálněprávní ochranu dětí a pomáhají těhotným ženám, rodičům nebo jiným občanům pečujícím o nezaopatřené děti, kteří to z vážných důvodů potřebují, při ochraně jejich práv a právem chráněných zájmu.

§ 14

Působnost místních (městských) národních výborů

Místní (městský) národní výbor

a) rozhoduje

- 1 o napomenutí nezletilého, jeho rodičů a občanů, kteří narušují jeho řádnou výchovu,⁹⁾
- 2 o stanovení dohledu nad nezletilým,¹⁰⁾
- b) navrhuje orgánu příslušnému k rozhodování o přidavcích na děti (výchovném), aby v odůvodněných případech zastavil výplatu této dávky oprávněnému příjemci,¹¹⁾
- c) poskytuje dětem v naléhavých případech okamžitou pomoc,
- d) oznamuje soudním a jiným státním orgánům skutečnosti, které mají význam pro řízení a rozhodování ve věcech dětí,
- e) oznamuje okresnímu národnímu výboru, kterým rodinám, dětem a těhotným ženám je třeba poskytnout sociální péči, a spolupůsobí při jejím poskytování,
- f) oznamuje orgánům které rozhodují o mateřském příspěvku, skutečnosti, které jsou významné pro rozhodnutí o nároku ženy na mateřský příspěvek,
- g) chrání děti a mladistvé před škodlivými vlivy, které ohrožují jejich řádnou výchovu,
- h) vyhledává a doporučuje okresnímu národnímu výboru občany vhodné za osvětitele, opatrovny a pěstouny a navrhuje vhodné občany za důvěrníky péče o děti,
- ch) spolupůsobí při výkonu ochranných nebo výchovných opatření vyslovených soudem nebo okresním národním výborem a sleduje jejich účinnost,
- i) podílí se na výchově občanů k manželství a k odpovědnému rodičovství.

Působnost okresních národních výborů

§ 15

Okresní národní výbor

a) rozhoduje

1. v nutných případech o okamžitému umisťění dítěte do náhradní výchovy nahrazující výchovu rodičů na dobu, než rozhodne soud.

⁸⁾ § 43 zákona o rodině

⁹⁾ § 43 odst. 2 písm. a) zákona o rodině

¹⁰⁾ § 43 odst. 2 písm. b) zákona o rodině

¹¹⁾ § 2 a § 7 zákona č. 117/1966 Sb., ve znění zákona č. 99/1972 Sb.

2. o odvolání proti rozhodnutí socialní komise jednotného zemědělského družstva o mateřském příspěvku,
3. o poskytnutí peněžitých příspěvků, včetně pomoci, půjček a pečovatelské služby,
4. o umístění matky s dítětem, popřípadě těhotné ženy do domova pro matky s dětmi, který spravuje,
5. o dalších opatřeních podle zvláštních předpisů.¹²⁾
- b) vykonává funkci opatrovníka dítěti,¹³⁾
- c) vykonává stanovený dohled nad dětmi,¹⁴⁾
- d) sleduje vývoj dětí, které byly umístěny do výchovy jiných občanů než rodičů,
- e) navrhuje soudu nařízení ústavní výchovy¹⁵⁾ nebo uložení ochranné výchovy¹⁶⁾ nebo omezí, popřípadě zbauení rodičovských práv¹⁷⁾ a známení ústavní výchovy,
- f) na žádost soudu podává zprávy o skutečnostech potřebných pro rozhodování o výchově a výchově dětí,
- g) počtuje o to, aby děti, které byly propuštěny z ústavní nebo ochranné výchovy nebo mládežnického, kteří byli propuštěni z výkonu trestu odněti svobody, byli přijati do škol nebo zařazeni do vhodného učebního nebo pracovního programu, popřípadě i vhodné ubytování,
- h) věrství se trestnímu řízení proti mládežnickým, tehdy vede evidenci těžko vychovatelných dětí

§ 18

Ookresní národní výbor organizuje a koordinuje výchovu občanů k manželství a odpovědnému rodičovství a poskytuje též porady manželům, rodičům a dětem, těhotným ženám v otázkách týkajících se manželských a rodinných vztahů výchovy dětí, určení otcovství, pomoc při uplatňování práv a právem chráněných zájmů těchto občanů.

§ 17

Ookresní národní výbor při plnění úkolů v péči o rodinu a děti spolupracuje s aktivem dobrovol-

ných spolupracovníků, zejména důvěrníků péče o děti, které jmenuje zpravidla na návrh místních (městských) národních výborů.

§ 18

Ookresní národní výbor svou komisi péče o rodinu a děti

a) rozhoduje

1. o napomínení nezletilého, jeho rodičů a občanu, kteří narušují jeho dálkovou výchovu, neučinili-li tak místní (městský) národní výbor,¹⁸⁾
2. o stanovení dohledu nad nezletilým, neučinili-li tak místní (městský) národní výbor,¹⁹⁾
3. o uložení omezení nezletilému, které zabrání škodlivým vlivům na jeho výchovu,²⁰⁾
4. o poskytnutí příspěvku na výživu dítěte,²¹⁾
5. o poskytnutí odměny pestouna, je-li jím prarodič dítěte svéreného do pestounské péče,²²⁾
6. o odvolání proti rozhodnutí místního (městského) národního výboru o napomínení nebo o stanovení dohledu nad nezletilým,
7. o odstranění tvrdosti zakona při poskytované mateřského příspěvku, je-li k rozhodování o nároku příslušný okrešní národní výbor nebo sociální komise jednotného zemědělského družstva,²³⁾

- b) plní úkoly při koordinaci činnosti orgánů působících v péči o rodinu a děti

§ 19

Použitnost krajských národních výborů

Krajský národní výbor

- a) rozhoduje o umístění matky s dítětem, popřípadě těhotné ženy do domova pro matky s dětmi, který spravuje,

¹²⁾ Zákon č. 107/1971 Sb., zákon č. 50/1973 Sb.

¹³⁾ § 83 odst. 2 zákona o rodině

¹⁴⁾ § 43 odst. 2 písm. b) zákona o rodině

¹⁵⁾ § 45 odst. 2 zákona o rodině

¹⁶⁾ § 84 odst. 1 a § 86 trestního zákona.

¹⁷⁾ § 44 odst. 2 a 3 zákona o rodině.

¹⁸⁾ § 43 odst. 2 písm. a) zákona o rodině

¹⁹⁾ § 43 odst. 2 písm. b) zákona o rodině.

²⁰⁾ § 43 odst. 2 písm. c) zákona o rodině

²¹⁾ § 100 zákona o rodině

²²⁾ § 8 odst. 2 zákona č. 50/1973 Sb.

²³⁾ § 14 zákona č. 107/1971 Sb.

b) spolupracuje s orgány řídícími výchovná zařízení, v nichž jsou mladiství ve vazbě nebo ve výkonu trestu odnětí svobody.

§ 20

Oprávnění občanů pověřených péčí o rodinu a děti

Při plnění svých úkolů jsou funkcionáři a pracovníci národních výborů, důvěrníci péče o děti, občané pověření dohledem a jiní dobrovolní spolupracovníci oprávněni navštívit dítě a rodinu v bytě nebo na místě, kde tráví svůj volný čas, dítě ve škole mladistvého na pracovišti a zjistit, jak je zabezpečena péče o ně; mají též právo požadovat od všech zúčastněných občanů potřebné informace a vysvětlení.

Péče o občany se změněnou pracovní schopností

§ 21

Národní výbory pečují o to, aby se občané se změněnou pracovní schopností mohli zapojit do pracovního procesu a podílet se tak na plnění hospodářských úkolů a na rozvoji společnosti.

§ 22

Okresní národní výbor

a) rozhoduje

- 1 o příspěvku před umístěním do zaměstnání, o příspěvku po dobu přípravy pro pracovní uplatnění a o zvýšení téžitlo příspěvků na rodinné příslušníky,
- 2 o udělení předchozího souhlasu organizaci k rozvážání pracovního (učebního) pohybu výpovědi s občanem se změněnou pracovní schopností;²⁴⁾
- 3 o úhradě nákladů na přípravu pro pracovní uplatnění občanů se změněnou pracovní schopností, které do této přípravy vyslal okresní národní výbor,
- 4 o přijetí občanů se změněnou pracovní schopností do přípravy pro pracovní uplatnění, organizované národním výborem,
- 5 o přispěvcích podle zvláštních předpisů,
- b) stanoví v součinnosti s organizacemi každoročně plán zaměstnanosti občanů se změněnou pracovní schopností
- c) vypracovává v součinnosti s organizacemi každoročně plán úkolů potřebných k provádění pracovní rehabilitace,
- d) vyhrazuje každoročně v plánech rozmístění dorostu počet učebních míst, míst ve školách

²⁴⁾ § 50 a § 231 zákona o práci.

²⁵⁾ § 37 odst. 1 písm. a), § 46 odst. 1 písm. d), § 51 odst. 1 písm. c) zákona o práci
§ 24 odst. 1 písm. a) zákona č. 122/1975 Sb.

a počet pracovních míst potřebných pro mladistvé občany se změněnou pracovní schopností,

- e) doporučuje organizaci přijmout občana se změněnou pracovní schopností do pracovního pořízení,
- f) může organizaci odepřít nebo omezit oprávnění k náboru pracovních sil při závažném neplnění plánu zaměstnanosti občanů se změněnou pracovní schopností,
- g) kontroluje, zda organizace vybírá odpovídající pracovní místa pro občany se změněnou pracovní schopností,
- h) sleduje, zda příprava pro pracovní uplatnění, výkon zaměstnání, pracovní podmínky a prostředí nemají nepříznivý vliv na zdravotní stav pracujících občanů se změněnou pracovní schopností a zda tito občané nepotřebují další pomoc,
- i) vede evidenci občanů se změněnou pracovní schopností, která obsahuje též údaje o jejich pracovním uplatnění v jednotlivých organizacích.

§ 23

Okresní národní výbor svou posudkovou komisi sociálního zabezpečení

a) rozhoduje

1. o tom, zda jde o občana se změněnou pracovní schopností, popřípadě o občana se změněnou pracovní schopností s téžitím zdravotním postižením,
2. o nutnosti trvaleho převydání pracujícího na jinou práci nebo o nutnosti trvalé změny zaměstnání, vystuha-li v souvislosti s rozhodováním o tom, že jde o občana se změněnou pracovní schopností, že pracující pozbyl vzhledem ke svému zdravotnímu stavu trvale způsobilost konat dosavadní práci nebo že ji nesmí konat pro onemocnění nemocí z povolání nebo pro ohrožení louto nemoci²⁵⁾,
- b) v souvislosti s rozhodováním doporučuje u občanů se změněnou pracovní schopností, popřípadě u občanů se změněnou pracovní schopností s téžitím zdravotním postižením
  1. opatření pro obnovení pracovní schopnosti posuzovaného, vhodnost jeho dalšího léčení nebo pořízení vhodných pomůcek a vhodnou úpravu pracovních podmínek,
  2. vhodné pracovní uplatnění a přípravu pro pracovní uplatnění s ohledem na jejich zdravotní stav a kvalifikaci,

3. umístění do výrobních družstev invalidů, do lesnických závodů Svazu invalidů v České socialistické republice a do chráněných dílen (pracovišť) organizací.

Péče o občany těžce postižené na zdraví
§ 24

Národní výbory organizují a vykonávají péče o občany těžce postižené na zdraví tak aby těmto občanům byla podle jejich individuálních potřeb poskytnuta pomoc k překonání obtíží, které jim způsobuje jejich těžké zdravotní postižení

§ 25

Působnost místních (městských) národních výborů

Místní (městský) národní výbor

a) rozhoduje

1. o poskytnutí příspěvku na společné stravování,
2. o poskytnutí jednorázového peněžitěho příspěvku, s výjimkou příspěvku na zakoupení motorového vozidla a na jeho provoz a příspěvku na zabezpečení zvláštních pomocík,
3. o poskytnutí věcné pomoci,
4. o přijetí do ústavu sociální péče, který spravuje, a o propuštění z něho, jakož i o úhradě za poskytované služby;

b) umožňuje účast na společném stravování;

c) plní úkoly v péči o zapojení občanů těžce postižených na zdraví do společenského a kulturního života.

Působnost okresních národních výborů

§ 26

Okresní národní výbor

a) rozhoduje

1. o poskytnutí pečovatelské služby a o úhrade za ni,
2. o poskytnutí opakujících se příspěvků, zejména na dievní stravování, příspěvků na zabezpečení zvláštních pomocík a v případech těžké vady nosného nebo pohybového ústrojí též na zakoupení motorového vozidla a na jeho provoz,
3. o přijetí do ústavu sociální péče, který spravuje, o propuštění z něho, o přemístění do jiného ústavu, jakož i o úhradě za poskytované služby;

b) organizuje a umožňuje účast občanů těžce postižených na zdraví na společenském a kulturním životě;

c) vede evidenci dětí a mladistvých postižených na zdraví v zájmu zajistění a prohloubení komplexní péče o ně.

§ 27

Okresní národní výbor svou posudkovou komisi sociálního zabezpečení rozhoduje o tom, zda jde o občana těžce postiženého na zdraví, o stupni tohoto postižení a o přiznání mimokádných výhod.

§ 28

Působnost krajských národních výborů

Krajský národní výbor rozhoduje o přijetí občana těžce postiženého na zdraví do ústavu sociální péče, který spravuje, o propuštění z něho, o přemístění do jiného ústavu a o úhradě za poskytované služby, a to i v případech, kdy jde o ústavy změněné pro potřebu celého kraje, které však spravuje okresní národní výbor

Péče o staré občany

§ 29

Péče o staré občany organizují národní výbory tak, aby především bylo zajistěno a usnadněno uspokojování životních potřeb těm občanům, kterým nemůže poskytnout potřebnou péče vlastní rodina. Vytvářením vhodných podmínek a příslušnosti národní výbory usnadňují život ve stálí všem občanům umožňují jim účast na společenském a kulturním životě, pracovní a vořejnou činnost.

§ 30

Působnost místních (městských) národních výborů

Místní (městský) národní výbor

a) rozhoduje

1. o poskytnutí příspěvku na společné stravování
2. o poskytnutí jednorázového peněžitěho příspěvku a o věcné pomoci,
3. o připadné úhradě za služby poskytnuté v zařízení sociální péče, které spravuje,

b) zřizuje a spravuje zařízení sociální péče místního významu pro staré občany,

c) umožňuje starým občanům účast na společném stravování,

d) spolupracuje s příslušnými orgány v otázkách bydlení starých občanů.

§ 31

Působnost okresních národních výborů

Okresní národní výbor

a) rozhoduje

1. o poskytnutí pečovatelské služby a o úhrade za ni,

2. o poskytnutí opakujících se peněžitých příspěvků,
3. o přijetí do ústavu sociální péče, který spravuje, o propuštění z něho, o přemístění do jiného ústavu a o úhradě za poskytované služby;
- b) organizuje a umožňuje účast starých občanů na společenském a kulturním životě.

Péče o občany kteří potřebují zvláštní pomoc

§ 32

Občanům, kteří se v důsledku mimořádných událostí ocitli ve zvlášti obtížných poměrech a nemohou je dočasné překonat vlastními přísninami ani za pomocí své rodiny, poskytuje okresní národní výbor věrnou pomoc, peněžitý příspěvky, po případě půjčky.

§ 33

(1) Občanům, kteří žijí v mimořádně obtížných poměrech a proto potřebují pomoc společnosti k překonání důsledků a návyků pramenících z odlišného způsobu života v minulosti, poskytuje okresní národní výbor zejména výchovnou péči a poradenskou službu a podle potřeby iž věrnou pomoc a peněžité příspěvky.

(2) Na výchovné péči o tyto občany se podílejí místní (městské) národní výbory.

(3) V místech s větší koncentrací občanů uvedených v odstavci 1 zřizují národní výbory jako své poradní orgány komise zaměřené k prohloubení a koordinaci péče o tyto občany.

Péče o občany společensky nepřizpůsobené

§ 34

Okresní národní výbor rozvíjí v péči o občany společensky nepřizpůsobené především výchovnou a poradenskou činnost a poskytuje tento občanům pomoc při pracovním umístění a při ubytování, v případě potřeby ubytování v účelovém zařízení a podle sociálních poměrů téhoto občanu iž půjčky nebo peněžitý příspěvek, popřípadě věrnou pomoc.

§ 35

Na výchovné péči o občany společensky nepřizpůsobené se podílejí místní (městské) národní výbory.

§ 36

Při posuzování vhodnosti pracovních míst pro občany společensky nepřizpůsobené hodnotí okresní národní výbor ve spolupráci s organizací zejména,

- a) zda je místo vhodné vzhledem k zdravotnímu stavu a schopnosti a pokud možno i ke kvalifikaci občana,
- b) zda jde o místo vhodné k výchovnému ovlivňování, zejména pracovním kolektivem, který by mohl příznačně působit na tohoto občana.

Spoletčná ustanovení o službách sociální péče

Zařízení sociální péče

§ 37

Pro poskytování některých služeb sociální péče zřizují národní výbory tato účelová zařízení:

- a) ústavy sociální péče,
- b) manželské a předmanželské poradny,
- c) domovy pro matky s dětmi,
- d) zvláštní zařízení pro výkon pěstounské péče,
- e) výchovková střediska a zařízení pro občany se změněnou pracovní schopností,
- f) zařízení pro občany společensky nepřizpůsobené,
- g) kluby důchodců,
- h) samostatné jídelny s vlastní kuchyní pro důchodce,
- ch) střediska osobní hygieny.

§ 38

Pro poskytování ústavní sociální péče národní výbory zřizují a spravují tyto ústavy sociální péče:

- a) ústavy pro tělesně postiženou mládež,
- b) ústavy pro mentálně postiženou mládež,
- c) ústavy pro denní a týdenní pobyt mentálně postižené mládeže,
- d) ústavy pro dospělé občany tělesně postižené,
- e) ústavy pro dospělé občany s myšlově postižené,
- f) ústavy pro dospělé občany mentálně postižené,
- g) domovy důchodců
- h) domovy-penziony pro důchodce.

§ 39

(1) Ústavy sociální péče zřizují a spravují okresní národní výbory, pokud není dále stanoveno jinak

(2) Městské národní výbory mohou zřizovat a spravovat ústavy sociální péče místního významu, zejména ústavy pro denní a týdenní pobyt mentálně postižené mládeze.

(3) Krajské národní výbory zřizují a spravují ústavy sociální péče krajského významu určené převážně pro potřebu celého kraje nebo několika krajů. Správu téhoto ústavu, s výjimkou rozhodování o přijetí do nich, o propuštění z nich, o přemístění do jiného ústavu a o úhradě za poskytované služby, mohou svěřit okresnímu národnímu výboru.

(¹) Národní výbor hlavního města Prahy zřizuje ústavy sociální péče pro potřebu obyvatel hlavního města Prahy.

§ 40

Ministerstvo v případě potřeby zřizuje a spravuje zařízení sociální péče se zvláštním zaměřením.

§ 41

Zařízení sociální péče uvedená v § 37 pod písmeny a) až e) mohou být zřízena nebo zrušena a jejich objekty odňaty svému účelu jen se souhlasem krajského národního výboru, a jde-li o zařízení spravovaná krajským národním výborem, po projednání s ministerstvem. Požadavek souhlasu podle zvláštních předpisů nemá tím dotčen.

§ 42

Pečovatelská služba

(¹) Pečovatelskou službu poskytuje národní výbory starým nebo zdravotně ižce postiženým občanům za předpokladu, že potřebnou péči nemohou zajistit rodinní příslušníci těchto občanů, kteří s nimi žijí ve společné domácnosti, jakož i rodinám s dětmi, nelze-li ji zajistit jinak.

(²) Pečovatelskou službu poskytuje národní výbory prostřednictvím pečovatelek a dobrovolných pracovníků pečovatelské služby. Dobrovolným pracovníkům poskytuje národní výbor odměnu.

§ 43

Stravování důchodců

Národní výbory organizují a zabezpečují důchodcům stravování zejména v organizacích, ve kterých pracovali před odchodem do důchodu, v závodních a dievních jídelnách, v jídelnách jednotných zemědělských družstev, v zařízeních veřejného stravování, v ústavech sociální péče, případě iž v samostatných jídelnách pro důchodce.

§ 44

Půjčky

(¹) Půjčky, které poskytuje národní výbor v rámci sociální péče, jsou bezuročné.

(²) Při poskytnutí půjčky uvažuje národní výbor s občanem, kterému byla půjčka poskytnuta, přísnou dohodu o splátkách, popřípadě o srážkách ze mzdy,²⁶⁾ ve které se zejména uvede, v jakých splátkách a termínech se bude půjčka splácat.

§ 45

Okresní ústavy sociálních služeb

(¹) Okresní národní výbory mohou zřizovat okresní ústavy sociálních služeb.

²⁶⁾ § 57 občanského zákoníku.

²⁷⁾ § 50 a § 231 zákoníku práce.

(²) Okresní ústavy sociálních služeb komplexně zabezpečují ekonomické a technické řízení služeb sociální péče, u některých služeb též organizaci jejich poskytování.

§ 46

Krajská metodická střediska

Krajské národní výbory zřizují pro metodicko-edeborné řízení ústavní sociální péče, popřípadě dalších služeb sociální péče, krajská metodická střediska.

CÁST ČTVRŤÁ OBECNÁ USTANOVENÍ O ŘÍZENÍ

§ 47

(¹) Pro řízení ve všechnch upravených umístězích platí obecné předpisy o správném řízení, pokud tento zákon nebo zákon o sociálním zabezpečení nestanoví jinak.

(²) Místní příslušnost národních výborů ve správním řízení se řídí

a) místem stálého pracovistě účastníka řízení, v němž pracuje nebo pobírá nemocenské dávky, jestliže

1. je na tomto pracovistě závodní zdravotnické zařízení, v němž působí posudková komise sociálního zabezpečení okresního národního výboru; nedovoluje-li však zdravotní stav účastníka řízení, aby se účastnil jednání posudkové komise sociálního zabezpečení v tomto místě, měl se místní příslušnost posudkové komise sociálního zabezpečení místem bydlitště účastníka řízení.

2. rozhodují o nutnosti trvalého převedení pracujícího na jinou práci nebo o nutnosti trvalé změny zaměstnání ze zdravotních důvodů.

3. rozhodují o udělení předchozího souhlasu organizaci k rozvázání pracovního (ucebního) poměru výpovědi s občanem se změnou pracovní schopnosti.²⁷⁾

b) místem přípravy pro pracovní uplatnění, jestliže jde o výplatu příspěvku po dobu přípravy pro pracovní uplatnění včetně jeho zvýšení na rodinné příslušníky, o poskytnutí nutných školních potřeb a učebnic a o úhradu nutných výloh spojených s přípravou pro pracovní uplatnění,

c) sídlem školy, zřízené při ústavu sociální péče, popřípadě sídlem školy pro děti a mládež vyžadující zvláštní péče, jestliže účastníkem řízení je žák těchto škol,

d) sídlem lékařské komise v oboru působnosti federálního ministerstva národní obrany, federálního ministerstva vnitra a ministerstva vnitra České socialistické republiky, jde-li o posouzení zdravotního stavu příslušníka ozbrojených sil z povolání a Sboru národní bezpečnosti, s výjimkou kontrolní lékařské prohlídky pozivatele důchodu, jehož služební poměr skončil,

e) sídlem nápravné výklovného ústavu, jde-li o posouzení zdravotního stavu odsozeného v dohledu trestu odňatí svobody.

f) sídlem okresního nebo krajského národního výboru, který spravuje ústav nebo jiné zařízení sociální péče, do kterého může být občan přijat.

[§] Místní příslušnost národních výborů při péči o občany se změněnou pracovní schopností se řídí místem stálého pracoviště tétoho občanu, jestliže národní výbor

a) doporučuje vhodnou úpravu pracovních podmínek nebo vhodné pracovní uplatnění občana se změněnou pracovní schopností v organizaci, ve výrobním, držstvu invalidu nebo v družstvu invalidů pro občany se změněnou pracovní schopností s těžším zdravotním postižením.

b) sleduje, zda příprava pro pracovní uplatnění, výkon zaměstnání, pracovní podmínky a prostředí nemají nepříznivý vliv na zdravotní stav občanů se změněnou pracovní schopností

§ 45

Nárok na zaopatřovací příspěvek se uplatňuje u místního (městského) národního výboru, v jehož obvodu má člen rodiny vojáka trvalý pobyt. Žádost o příspěvek na úhradu ze užívání bytu se podává u místního (městského) národního výboru, v jehož obvodu má voják trvalý pobyt před nastupem služby v ozbrojených silách. Místní (městský) národní výbor ověří skutečnosti uvedené v žádosti a po stoupání jí okresnímu národnímu výboru, v jehož obvodu má voják před nastupem vojenské služby trvalý pobyt.

CAS 1. PARTA

PŘECHODNÁ A ZAVĚRČNÁ USTANOVENÍ

§ 46

Tento zákonem nemohou přiřknout místních (městských) národních výborů rozhodovat ve-

věcech sociálního zabezpečení, jestliže podle předpisů dráve platných okresní národní výbor přenesi rozhodování o nich na místní (městský) národní výbor.²⁾

§ 50

Ministerstvo v dohodě se zúčastněnými ústředními orgány a s Českou odborovou radou a po projednání se Svazem družstevních rolníků České socialistické republiky stanoví

- a) podmínky pro zřizování správních komisí, pro volbu člena této komisi a jejich složení,
- b) podrobnosti o úkolech národních výborů v péči o rodinu a děti,
- c) podrobnosti o vedení evidence dětí a mladistvých postižených na zdraví a dětí těžko vychovatelných
- d) další zařízení sociální péče, která mohou zajišťovat národní výbory,
- e) podmínky pro zřizování a činnost zařízení sociální péče, okresních ústavů sociálních služeb a krajských metodických středisek, pro přijetí občanů do zařízení sociální péče a doprovod výši a podmínky úhrady za poskytované služby, s výjimkou úhrady za péči poskytovanou v ústavech sociální péče,
- f) podmínky pro poskytování odměny a její výši, dobrovolným pracovníkům pracovatelského sdružení

§ 51

Zrušení s:

1 § 1 až 18, § 20, § 22 a § 24 vládního nařízení č. 59/1961 Sb., o úkolech národních výborů při péči o děti,

2 vyhláška č. 103/1964 Sb., o působnosti národních výborů ve věcech sociálního zabezpečení, ve znění vyhlášek č. 78/1964 Sb. a č. 131/1971 Sb.,

3 položky č. 53 přílohy A a položky č. 20, 21 a 22 přílohy D zákona České národní rady č. 148/1971 Sb. kterým se mění a doplňuje zákon o národních výborech a upravuje působnost národních výborů na některých územních státních správách.

§ 52

Účinnost:

Tento zákon návazně na zákon č. 148/1971 Sb. z 1. ledna 1971

1976

Erba u v. r.

Korešák v. r.

²⁾ § 84 správciho práva

§ 9 odst. 1 a § 10 odst. 2 vyhlášky č. 103/1964 Sb., o působnosti národních výborů ve věcech sociálního zabezpečení

§ 12 odst. 2 vládního nařízení č. 59/1961 Sb., o úkolech národních výborů při péči o děti.

130

VÝHLÁŠKA

ministerstva práce a sociálních věcí České socialistické republiky

ze dne 19. listopadu 1975.

**kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení a zákon České národní rady
o působnosti orgánů České socialistické republiky v sociálním zabezpečení**

Ministerstvo práce a sociálních věcí České socialistické republiky stanoví v dohodě s federálním ministerstvem práce a sociálních věcí, ostatními zúčastněnými ústředními orgány a s Českou odborovou radou a po projednání se Sazemem družstevních rolníků České socialistické republiky podle § 172 odst. 6 zákona č. 121/1975 Sb., o sociálním zabezpečení, a podle § 50 zákona České národní rady č. 129/1975 Sb., o působnosti orgánů České socialistické republiky v sociálním zabezpečení

ČÁST PRVNÍ

SPRÁVNÍ KOMISE

DÍL PRVNÍ

POSUDKOVÉ KOMISE SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ
Volba členů

§ 1

(¹) Předsedu posudkové komise sociálního zabezpečení okresního národního výboru a jeho zástupce volí okresní národní výbor ze svých poslanců

(²) Za další členy této komise volí okresní národní výbor:

- a) zástupce Revolučního odborového hnutí na návrh okresní (Pražské) správy nemocenského pojištění,
- b) zástupce výrobních družstev na návrh krajského výboru Českého svazu výrobních družstev,
- c) zástupce ozbrojených sil na návrh okresní vojenské správy,
- d) zástupce útvaru Sboru národní bezpečnosti a vojsk ministerstva vnitra na návrh krajské správy Sboru národní bezpečnosti,
- e) zástupce Sboru nápravné výchovy na návrh útvaru, který působí v územním obvodu okresního národního výboru,
- f) zástupce jednotních zemědělských družstev na návrh okresního výboru Sazem druhstevních rolníků České socialistické republiky,

g) zástupce okresního výboru Českého svazu protifašistických bojovníků na návrh tohoto výboru,

h) lékaře posudkové služby sociálního zabezpečení, lékaře státní zdravotní správy, lékaře ozbrojených sil, lékaře Sboru národní bezpečnosti a vojsk ministerstva vnitra, lékaře železničního zdravotnictví a lékaře — členy Svazu protifašistických bojovníků na návrh příslušných orgánů a organizací,

ch) pracovníky příslušného odbooru národního výboru,

§ 2

(¹) Předsedu posudkové komise sociálního zabezpečení krajského národního výboru a jeho zástupce volí krajsky národní výbor ze svých poslanců

(²) Za další členy této komise volí krajský národní výbor:

- a) zástupce Revolučního odborového hnutí na návrh krajské (Pražské) správy nemocenského pojištění,
- b) zástupce výrobních družstev na návrh krajského výboru Českého svazu výrobních družstev,
- c) zástupce ozbrojených sil na návrh krajské vojenské správy,
- d) zástupce útvaru Sboru národní bezpečnosti a vojsk ministerstva vnitra na návrh krajské správy Sboru národní bezpečnosti,
- e) zástupce Sboru nápravné výchovy na návrh Správy Sboru nápravné výchovy,
- f) zástupce jednotních zemědělských družstev na návrh ústředního výboru Sazem druhstevních rolníků České socialistické republiky,
- g) zástupce ústředního (v Praze městského) výboru Sazem protifašistických bojovníků na návrh tohoto výboru,
- h) lékaře posudkové služby sociálního zabezpečení, lékaře státní zdravotní správy, lékaře

ozbrojených sil, lékaře Sboru národní bezpečnosti a vojsk ministerstva vnitra, lékaře železničního zdravotnictví, lékaře pracující v odvětví ministerstva školství a lékaře — členy Svazu protifašistických bojovníků na návrh příslušných orgánů a organizací.

ch) pracovníky příslušného odboru národního výboru.

Jednání a složení posudkové komise sociálního zabezpečení

§ 3

(¹) Posudková komise sociálního zabezpečení je schopna jednat a usnášet se, jestliže jsou přítomni předseda nebo jeho zástupce, zástupce Revolučního odborového hnutí, lékař posudkové služby sociálního zabezpečení, jeden z lékařů státní zdravotní správy a pracovník příslušného odboru národního výboru, který je zároveň tajemníkem komise.

(²) Místo zástupce Revolučního odborového hnutí musí být přítomen.

- a) zástupce jednotných zemědělských družstev, je-li účastníkem řízení družstevní rolník nebo jednotlivě hospodařící rolník (spolupracující člen rodiny),
- b) zástupce výrobních družstev, je-li účastníkem řízení člena výrobního družstva,
- c) zástupce ozbrojených sil (Sboru národní bezpečnosti nebo Sboru nápravné výchovy) při posuzování příslušníka ozbrojených sil (Sboru národní bezpečnosti nebo Sboru nápravné výchovy) z povolání a nejdé-li jen o kontrolní lékařskou prohlídku též lékař ozbrojených sil (Sboru národní bezpečnosti)

(³) Je-li v komisi projednáván případ mladistvého nebo dítěte, musí být přítomen jako lékař státní zdravotní správy dorostový lékař a pracovník příslušného odboru národního výboru.

(⁴) Projednává-li se případ žadatele (důchodce), který byl účastníkem odboje, musí být přítomen zástupce Českého svazu protifašistických bojovníků a lékař, který je členem této organizace.

(⁵) Složení komise k projednání jednotlivých případů určuje podle odstavců 1 až 4 předseda nebo jeho zástupce.

§ 4

(¹) Podle potřeby přizve předseda nebo jeho zástupce k jednání komise:

- a) zástupce závodního výboru základní organizace Revolučního odborového hnutí v organizaci, v níž účastník řízení pracuje nebo naposledy pracoval, popřípadě zástupce vyššího orgánu Revolučního odborového hnutí,

- b) zástupce jednotného zemědělského družstva nebo výrobního družstva, v němž družstevník je nebo naposledy byl pracovně činný,
- c) zástupce místního (městského) národního výboru, v jehož územním obvodu má účastník bydliště,
- d) zástupce Svazu invalidů v České socialistické republice, popřípadě dalších společenských organizací,
- e) zástupce příslušného nápravně výchovného ústavu, jestliže jde o odsouzeného, který je ve výkonu trestu odnětí svobody,
- f) ošetřujícího lékaře posuzovaného, je-li to nezbytné v zájmu posouzení zdravotního stavu účastníka řízení,
- g) jiné občany, od nichž lze očekávat, že přispějí k objasnění závažných okolností důležitých pro rozhodnutí komise

(²) Zástupci orgánů a organizací uvedených v předchozím odstavci a zástupci orgánů sociálního zabezpečení musí být k jednání komise přizváni, jestliže tyto orgány (organizace) o to požádají. Rovněž musí být k jednání komise přizván ošetřující lékař požádá-lí o to.

§ 5

(¹) Lékařský nález potřebný k jednání posudkové komise sociálního zabezpečení okresního národního výboru vyhotovuje lékař, který léčil posuzovaného; jde-li o nemoc z povolání, vyhotovuje tento nález lékař oddělení nemoci z povolání příslušného ústavu národního zdraví (kluuhy). Jde-li o určení plné nebo částečné invalidity nebo o rozhodnutí, že jde o občana se zněněnou pracovní schopností, nebo o rozhodnutí o nutnosti trvalého převedení na jinou práci nebo nutnosti trvalé změny zaměstnání ze zdravotních důvodů, předkládá lékařský nález ošetřujícího lékaře, popřípadě odborného lékaře příslušná lékařská poradní komise (lékařská komise) po prezkuumání a potvrzení tohoto nálezu. Lékařské nálezy pro jednání posudkové komise sociálního zabezpečení krajského národního výboru podává lékař, který je členem této komise.

(²) Potřebnou lékařskou dokumentaci pro jednání posudkové komise sociálního zabezpečení okresního národního výboru vydává zdravotnická zařízení.

(³) Lékaři, kteří jsou členy posudkové komise sociálního zabezpečení okresního národního výboru, spolupracují s lékařskými poradními komisemi (s lékařskými komisemi). Lékaři, kteří jsou členy posudkové komise sociálního zabezpečení okresního národního výboru i krajského národního výboru, kontrolují správnost a úplnost lékařské dokumentace a při jednání v posudkové komisi sociálního zabezpečení podle potřeby vysetrují po-

zařoveného občana znova, jsou též odpovědní za posouzení zdravotního stavu posuzovaného občana a vyjadruji se zejména o tom, zda jeho zdravotní stav je dlouhodobě neplíznivý a kdy tato změna nastala.

(4) Posudkové komise sociálního zabezpečení okresního národního výboru zasedají zpravidla ve zdravotnických zařízeních státní zdravotní správy a ve velkých organizacích, které mají zdravotnická zařízení s potřebným vybavením.

§ 6

Posudková komise sociálního zabezpečení se usnáší prostou většinou hlasu přítomných členů při rovnosti hlasů rozhoduje hlas predsedy

§ 7

Clenové komise a občané přizvaní k projednání jednotlivých případů v posudkové komisi sociálního zabezpečení (§ 4) jsou povinni zachovávat milenlivost o skutečnostech, o nichz se dozvěděli při jednání komise.

DÍL DRUHÝ DÁVKOVÉ KOMISE

Volba členů

§ 8

(1) Předsedu dávkové komise okresního národního výboru a jeho zástupce volí okresní národní výbor ze svých poslanců

(2) Za další členy dávkové komise volí okresní národní výbor

- zástupce Revolučního odborového hnutí na návrh okresní (Pražské) správy nemocenského pojištění,
- zástupce výrobních družstev na návrh krajského výboru Českého svazu výrobních družstev,
- zástupce jednotních zemědělských družstev na návrh okresního výboru Svazu družstevních rolníků České socialistické republiky,
- občany, kteří mají blízký vztah k sociálnímu zabezpečení, na doporučení socialistických organizací,
- pracovníky příslušného odboru národního výboru.

§ 9

(1) Předsedu dávkové komise krajského národního výboru a jeho zástupce volí krajský národní výbor ze svých poslanců.

(2) Za další členy dávkové komise volí krajský národní výbor:

- zástupce Revolučního odborového hnutí na návrh krajské (Pražské) správy nemocenského pojištění,
- zástupce výrobních družstev na návrh krajského výboru Českého svazu výrobních družstev,
- zástupce jednotních zemědělských družstev na návrh ústředního výboru Svazu družstevních rolníků České socialistické republiky,
- občany, kteří mají blízký vztah k sociálnímu zabezpečení, na doporučení socialistických organizací,
- pracovníky příslušného odboru národního výboru.

§ 10

Jednání a složení dávkové komise

(1) Dávková komise je schopna jednat a usnálet se je-li přítomen předseda nebo jeho zástupce a nejméně dva další členové, a to zástupce Revolučního odborového hnutí a pracovník příslušného odboru národního výboru, který je zároveň tajemníkem komise

(2) Místo zástupce Revolučního odborového hnutí musí být přítomní:

- zástupce jednotních zemědělských družstev, je-li účastníkem třízení družstevní rolník nebo jednotlivě hospodařící rolník (spolupracující člen rodiny),
- zástupce výrobních družstev, je-li účastníkem třízení člena výrobního družstva

(3) Jestliže rozhodnutí dávkové komise závisí též na řešení otázek patřících do působnosti posudkové komise sociálního zabezpečení, je dávková komise vyzána rozhodnutím popřípadě posudkem posudkové komise sociálního zabezpečení.

§ 11

Ustanovení § 3 odst. 5, § 4, § 6 a § 7 platí i pro jednání dávkové komise

DÍL TŘETÍ

KOMISE PĚCE O RODINU A DĚTI

§ 12

Volba členů

(1) Předsedu komise péče o rodinu a děti a jeho zástupce volí okresní národní výbor i krajský národní výbor ze svých poslanců.

(²) Za další členy komise volí okresní národní výbor i krajský národní výbor občany, kteří se zabývají problematikou péče o rodinu a děti, nebo se osvědčili při výchově dětí; přitom dbá na to, aby členy komise byli dětský, popřípadě dorostový lékař, ženský lékař, pedagog, psycholog, soudce z povolání, zástupce prokuratury a zástupce orgánů Veřejné bezpečnosti.

§ 13

Jednání a složení komise péče o rodinu a děti

(¹) Komise je schopna jednat a usnášet se, je-li přítomen předseda nebo jeho zástupce, nejméně polovina ostatních členů a pracovník příslušného odboru národního výboru, který je zároveň tajemníkem komise.

(²) Vyžaduje-li to povaha projednávané veci, musí se jednání zúčastnit člen komise určený předsedou nebo jeho zástupcem.

(³) Je-li to třeba, přizve předseda komise nebo jeho zástupce k jednání komise zástupce školy nebo socialistické organizace.

(⁴) Zástupci organizací uvedených v předchozím odstavci a zástupci orgánů sociálního zabezpečení musí být k jednání komise přizváni, jestliže tyto orgány (organizace) o to požádají.

(⁵) Ustanovení § 3 odst. 5, § 6 a § 7 platí i pro jednání komise péče o rodinu a děti.

ČÁST DRUHÁ PODMÍNKY A ZPŮSOB POSKYTOVÁNÍ SOCIÁLNÍ PÉCE

DÍL PRVNÍ

PÉCE O RODINU A DĚTI

Výchovná a poradenská činnost

§ 14

(¹) Okresní národní výbory organizují, zabezpečují a koordinují výchovu občanů k manželství a k odpovědnému rodičovství prostřednictvím svých komisí, okresních sborů pro občanské záležitosti, koordinátorských sborů a kulturních, zdravotnických a sociálních zařízení, která spravují, spolupracují přitom se socialistickými organizacemi.

(²) Místní (městské) národní výbory se podléjí na výchově k manželství a k odpovědnému rodičovství zejména kulturně, zdravotně a sociálně výchovnou činností; v rámci této činnosti pořádají zejména besedy se snoubenci, přednášky a kurzy.

(³) Místní (městské) národní výbory vykonávají činnost uvedenou v odstavci 2 prostřednictvím svých komisí, sborů pro občanské záležitosti a kulturních zařízení, spolupracují přitom se socialistickými organizacemi.

§ 15

(1) Okresní národní výbory

a) vyhledávají rodiny s nezaopatřenými dětmi a tehotné ženy žijící v neprůzračných životních situacích; přitom zvláštní pozornost věnují rodinám s větším počtem dětí, neúplným rodinám, rodinám, kde jsou matka či otec vážně nemocni, rodinám ohroženým rozvratem a rodinám alkoholiku a působí na odstranění příčin a důsledků jejich nepříznivých životních poměrů vhodnými formami sociální péče;

b) vyhledávají děti, jejichž rodiče či jiné osoby odpovědné za jejich výchovu neplní své povinnosti, ohrožují či narušují jejich výchovu, a působí na odstranění příčin a důsledků těchto nedostatků.

(²) Místní (městské) národní výbory se podléjí na činnost uvedené v odstavci 1; nemůže-li místní (městský) národní výbor sám poskytnout dostatečnou pomoc a zjednat nápravu, upozorní okresní národní výbor na občany, kteří potřebují sociální péči, a spolupůsobí při jejím poskytování. Místní (městský) národní výbor oznamuje okresnímu národnímu výboru zejména případy, kdy rodice nebo jiné odpovědné osoby zanedbávají plnení svých povinností při výchově dětí závažným způsobem, popřípadě kdy je třeba dítě umístit do výchovy nahrazující výchovu rodičů.

(³) Okresní národní výbory poskytují dětem, rodičům, jiným občanům odpovědným za výchovu dětí a tehotným ženám pomoc a sociálně právní ochranu a odšťavnívají-li to povaha případu, sepisují polibelná podání, jednají v jejich zájmu u ostatních orgánů, zařízení a organizací a v případě potřeby jim zjednají u nich pomoc.

§ 16

Ochrana dětí před škodlivými vlivy

Místní (městské) národní výbory

a) zakročují ve prospěch dětí, kterým rodiče nebo jiní občané odpovědní za jejich výchovu neposkytuje řádnou péči, a působí k odstraňování příčin, které tyto nedostatky způsobují. Závažné nedostatky oznamují okresnímu národnímu výboru;

b) dozírají, aby se dětem a mladistvým nepodávaly nebo neprodávaly alkoholické nápoje, aby se děti mladší 15 let nezdržovaly bez dozoru osob odpovědných za jejich výchovu ve veřejných místnostech, kde se takové nápoje podávají;

c) dozírají, aby pořadatelé filmových a divadelních představení a jiných kulturních a sportovních podniků nedovolili účast dětí a mladistvých na představeních (podnicích) mládeži nepřístupných.

Výchovná opatření

§ 17

(1) Zanedbávají-li rodiče nebo jiní občané od povědní za výchovu dítěte své povinností, narušují-li sami nebo jiní občané výchovu dítěte nebo je-li chování dítěte závadné, vyšetří místní (městský) národní výbor všechny okolnosti případu a projedná se zúčastněním odstranění nedostatků ve výchově dítěte.

(2) Nelze-li očekávat, že samo projednání po vede k nápravě a vyžaduje-li to zájem společnosti, místní (městský) národní výbor

- a) v mene závažných případech napomene místního, popřípadě občany, jejichž chování bylo závadné, přitom může požádat společenskou organizaci na pracovišti téhoto občanů, aby toto opatření vykonala,
- b) v závažnějších případech nebo když předchozí napomenutí bylo neúčinné stanoví nad nezlehlým dohled; pokud však jde o případy, jimiž se zabýval soud nebo okresní národní výbor, může tak učinit jen tehdy, jestliže soud nebo okresní národní výbor ve věci nerozhodl

(3) Vykonem dohledu pověří místní (městský) národní výbor důvěrníka péče o děti, popřípadě jinou vhodnou osobu. Ten, kdo byl v koněm dohledu pověřen, je povinen v součinnosti se školou a se společenskou organizací v bydlišti nebo na pracovišti soustavně na dítě a na občany, kteří odpovídají za jeho výchovu, výchovně působit a sledovat, jak se dítě chová, jak o ně rodiče či jiní občané odpovědní za jeho výchovu pečují v případě potřeby dávat podnět k dalším opatřením vůči tomu dítěti.

(4) O vysloveném opatření uvedomí místní (městský) národní výbor okresní národní výbor, soud, popřípadě školu a organizaci, v nichž účastník pracuje

§ 18

(1) Vyžaduje-li to zájem společnosti na řádnou výchovu dítěte a pokud místní (městský) národní výbor tak jistě neučinil, může komise péče o rodiču a dítě okresního národního výboru učinit opatření podle § 17; v závažnějších případech, zejména je-li třeba chránit dítě před škodlivými vlivy, může mu uložit i příměrná omezení; může mu například zakázat návštěvu podniků a zábav pro ně nevhodných, styk s občany, kteří mohou mít nepříznivý vliv na jeho výchovu; o vysloveném opatření uvedomí místní (městský) národní výbor, popřípadě školu nebo organizaci Okresní národní výbor v součinnosti s místním (městským) národním výborem a ve spolupráci s důvěrníkem péče o děti, se školou či organizací sleduje, zda nezletilý dodržuje uložená omezení.

(2) V případech, jimiž su zabýval soud, může okresní národní výbor učinit opatření uvedená v předchozím odstavci jen tehdy, jestliže soud ve věci nerozhodl.

(3) Dohled vykonává okresní národní výbor v součinnosti s důvěrníkem péče o děti, s místním (městským) národním výborem, se školou a se společenskou organizací v místě bydliště nebo na pracovišti, přitom soustavně sleduje, jak se dítě chová, jak o ně rodiče či jiní občané odpovědní za jeho výchovu pečují; na dítě i na uvedené občany výchovní působí a v případě potřeby a s ohledem na výsledky tohoto působení příjme nebo navrhne další opatření v zájmu dítěte.

§ 19

Pomoc dětem v neléhavých případech

Místní (městské) národní výbory poskytuje dětem v neléhavých případech okamžitou pomoc, zejména když dítě hrozí vážná újma na životě nebo na zdraví v důsledku nedostatečné péče rodičů nebo jiných občanů odpovědných za jeho výchovu a když není možno cekat, až v jeho prospěch zasáhne okresní národní výbor či soud. Místní (městské) národní výbory zákročí též tehdy, když se dítě v důsledku závažného onemocnění nebo úmrtí rodičů nebo jiných občanů odpovědných za jeho výchovu ocitne nahle bez jakékoliv péče nebo když potřebuje okamžitou lékařskou pomoc a rodiče nebo jiní občané odpovědní za jeho výchovu mu ji neobstarají.

§ 20

Umístění dítěte do učebnici výchovy

(1) Okresní národní výbor podává soudu návrh na umístění dítěství výčkovy v případech, kdy se nedostatků v rodině výchově projevily vážnou měřitelnou narušeností dítěte nebo kdy je dítě v dosavadním prostředí vážně ohroženo ve svém tělesném nebo duševním vývoji a jiná výchovná opatření nedovedla k cíli a svěřené dítěti do výchovy jiného občáka se nejeví řádně nebo postačující. Umístění výchovu může okresní národní výbor navrhoval také tehdy, když se dítě ocitlo bez jakékoliv řádné péče a nemá možno je svěřit do výchovy jiného občáka.

(2) Jestliže je třeba bez odkladu umístit dítě do péče nařízající výchovu rodičů, protože o ně nikt řádně nepočuje, nebo protože jeho život, zdraví nebo vývoj v dosavadním prostředí je vžitně ohrožen, rozhodne okresní národní výbor především o jeho okamžitém umístění v rodině zajišťující plížní vliv na jeho výchovu, o svém opatření uvedomí soud, který rozhodne dodatečně.

(3) V případech, když soud rozhodne o umístění dítěte do výchovy jiného občáka nebo nařídí

ústavní výchovu nebo stanovi ochraňnou výchovu, zajistí okresní národní výbor umístění dítěte do výchovy nahrazující výchovu rodičů, popřípadě do zařízení ústavní či ochraňné výchovy.

(¹) Okresní národní výbory zjišťují podmínky další výchovy dětí v rodině, má-li být zrušena ústavní či ochraňná výchova, působí na zlepšení výchovního prostředí v laických a vzdělávacích a sleduje poměry dětí, které se do rodiny vrátily po skončení ústavní či ochraňné výchovy, nebo mladistvých, kteří se do rodiny vrátili po skončení výkonu trestu odnětí svobody; místní (městské) národní výbory spolupůsobí při výkonu této činnosti a rozlišují skutečnosti, které přitom zjistí, oznamují okresnímu národnímu výboru.

(²) Okresní národní výbory při zařazování mladistvých podmínečně odouzených a mladistvých po skončení ústavní nebo ochraňné výchovy a po prokázání z výkonu trestu odnětí svobody do učebního či pracovního poměru spolupracují zejména s organizacemi i s orgány Revolučního odborového hnutí a Socialistického svazu mládeže v organizacích a poskytují těmto mladistvým zvýšenou výchovnou a sociální péči.

§ 21

Péče o děti svěřené do výchovy jiných občanů než rodičů

(¹) Okresní národní výbory pravidelně sledují žádostné a důležité vývoj dětí svěřených do výchovy jiných občanů než rodičů. Za tím účelem nejméně jednou za čtvrt roku navštíví pověřený pracovník nebo funkcionář národního výboru rodinu, ve které dítě žije, a v případech potřeby poskytnutou občanovi odpovědnému za výchovu dítěte, popřípadě dítěti pomocí potřebnou k výstavběmu vývoji dítěte.

(²) Dokud soud neustanoucí dítěti opatrnovníkem dokud se ustavenový opatrnovník své funkce neuvzme, činí okresní národní výbor v zájmu dětí neodkladně úkony.

(³) Na základě rozhodnutí souda vykonává okresní národní výbor funkci opatrnovníka.

§ 22

Zprostředkování osvojení

(¹) Okresní národní výbory vyhledávají děti vhodné k osvojení a občany vhodně stát se osvojitelem. Prověřují, zda tito občané způsobem svého života a života své rodiny poskytují záruku, že děti budou vychovávat k jeho prospěchu a v zájmu společnosti, a působi k tomu, aby osvojení bylo pro dítě co nejprospěšnější.

(²) Krajské národní výbory zabezpečují přehled dětí vhodných k osvojení a občanů vhodných stát se osvojitelem a působí k tomu, aby se vhodným občanům doporučily vhodné děti k osvojení.

¹⁾ § 100 zákona o řeči.

§ 23

Věrua pomoc

Věruou pomoc uskutečňují okresní národní výbory poskytnutím předmětu potřebných k uspokojování životních potřeb, zejména výživy, osazení a vybavení domácnosti, pokud je rodiče s nezaopatřenými dětmi, zejména osamělé matky (otcové) pečující o nezaopatřené dítě a ženy v době těhotenství nemohou zabezpečit z vlastních prostředků.

§ 24

Peněžité přispěvky

(¹) Jednorázový peněžitý přispěvek se poskytuje na úhradu nákladu, které vznikly v důsledku mimořádných životních situací občanům uvedeným v § 23, jsou-li sociálně potřební.

(²) Na zabezpečení výživy nebo na úhradu nákladů na životní potřeby, které se pravidelně opakují a které nelze zabezpečit jinak, může okresní národní výbor poskytnout témtoto občanům opakující se peněžitý přispěvek.

§ 25

Dávky sociální péče uvedené v § 23 a v § 24 lze výjimečně poskytnout tež občanům, kteří mají v plně péči nezaopatřené děti, na které se poskytuje přispěvek na výživu,¹⁾ pokud tento přispěvek nestaci na zabezpečení životních potřeb těchto dětí.

§ 26

Poskytování jednotlivých dávek sociální péče se nazývají nevylučuje.

§ 27

Půjčky

(¹) Okresní národní výbory mohou poskytovat v mimořádných případech bezúročné půjčky občanům uvedeným v § 23, jestliže se přechodně ocítí v nepříznivých životních poměrech, které mohou za pomocí půjčky překonat, a jestliže mohou poskytnutou půjčku splnit, aniž tím bude ohroženo zabezpečení jejich životních potřeb.

(²) Půjčku lze poskytnout zejména na úhradu nákladů spojených s uspokojováním životních potřeb, zvláště na osazení a vybavení domácnosti.

Pečovatelská služba pro rodiny s dětmi

§ 28

(¹) Účelem pečovatelské služby pro rodiny s dětmi je poskytovat pomoc rodinám při péči o děti (zpravidla do deseti let věku) a při vedení domácnosti, jestliže je rodina nemůže samy zabez-

pečít pro vážné překážky. Pečovatelská služba se poskytuje sociálně potřebným občanům bezplatně, ostatním občanům za plnou nebo částečnou úhradu s přihlédnutím k přijatou a rodičovskému a majetkovým poměru občana. Maximální výše úhrady za jednotlivé úkony pecovatelské služby je stanovena v příloze č. 1 této vyhlášky.

- (²) Za vážné překážky se považují zejména
- a) nemoc, rekonvalescoence, lázeňská léčba, úmrť nebo jiné náhlé odložení jednoho nebo obou rodičů,
  - b) porod, šestiměsíční, péče o více malých dětí,
  - c) ve výjimečných případech též, jestliže osamělá matka, popřípadě jiná osamělá osoba, v jejíž přímé péči je dítě, nastoupí do práce, protože již vyčerpala podporu při ošetřování člena rodiny podle předpisu o nemocenském pojištění²⁾ nebo o zabezpečení v nemoci a zabezpečení matky a dítěte.³⁾

§ 29

Aktivity národních výborů působící při péči o rodinu a děti

(¹) Místní (městský) národní výbor zřizuje aktív péče o rodinu a děti k plnění svých úkolů při péči o rodinu a děti z řad svých poslanců a dobrovolných spolupracovníků, především z funkcionářů a členů společenských organizací.

(²) K úspěšnému a včasnému plnění úkolů v péči o rodinu a děti zřizují okresní národní výbory shor důvěrníků péče o děti. Za členy tohoto shoru jmenují občany, jejichž vztah k socialistické společnosti, osobní vlastnosti, způsob života, poměr k dětem a schopnost výchovně působit poskytují záruku, že budou svědomitě a podnětně plnit svěřené úkoly. Při jmenování přihlížejí k návrhům, které podaly místní (městské) národní výbory po projevnání s občanskými výbory a se společenskými organizacemi.

(³) Důvěrníci péče o děti zajišťují, jak rodiny plní své společenské funkce při výchově dětí, pomáhají při odstraňování nedostatků, vykonávají dohled a plní jiné úkoly, které jim okresní národní výbor při péči o rodinu a děti uloží.

(⁴) Obvod, v němž má důvěrník péče o děti vykonávat svou činnost, určí okresní národní výbor tak, aby se plně využilo důvěrníkových znalostí poměrů, města nebo pracovišť a umožnilo se mu úspěšné plnění úkolů.

(⁵) Okresní národní výbor vydá důvěrníkovi průkaz o jmenování.

²⁾ § 25 zákona č. 54/1956 Sb., o nemocenském pojištění zaměstnanců ve znění zákona č 87/1968 Sb., o změnách v nemocenském pojištění a v nemocenskoji.

³⁾ Zejména § 16 zákona č 103/1964 Sb., o zabezpečení dřavostavných rolníků v nemoci a o zabezpečení matky a dítěte.

§ 30

Spolupráce s jinými orgány

Národní výbory všech stupňů spolupracují s hospodářskými a společenskými organizacemi, se školami, soudy a zdravotnickými zařízeními, okresními národními výbory zvláště spolupracují se zařízeními, v nichž se vykonává ústavní či ochranná výchova, a krajské národní výbory s dětskými diagnostickými ústavy a s diagnostickými ústavy pro mládež.

D I I. D R U H Y

PĚČE O OBČANY TĚŽCE POSTIŽENÉ NA ZDRAVÍ A O STARÉ OBČANY

§ 31

Dávky a služby sociální péče

(¹) Místní (městské) národní výbory poskytují občanům těžce postiženým na zdraví a starým občanům kteří jsou sociálně potřební, přispěvek na společné stravování, jednorázový peněžitý přispěvek a věcnou pomoc. Výši přispěvku stanoví s přihlédnutím k jejich přijatímu a rodinným a majetkovým poměrům.

(²) Místní (městské) národní výbory zapojují občanům uvedeným v odstavci 1 společné stravování v závodních a dietních jídelnách, v jídelnách jednotlivých zemědělských družstev a v zařízeních veřejného stravování, popřípadě též dovozem stravy z těchto jídelen nebo z ústavů sociální péče do klubů důchodců, nebo v samostatných jídelnách pro stravování důchodců (§ 93).

(³) Věcná pomoc se uskutečňuje zabezpečením namáhavějších pracovních úkonů nutných k zajištění provozu a údržby domácnosti, které občan nemůže pro svůj zdravotní stav sám nebo věk vykonat sám, popřípadě poskytnutím předmětů potřebných k uspokojování životních potřeb.

(⁴) Jednorázový peněžitý přispěvek se poskytuje na úhradu mluvořádných nutných nákladů, které nemůže občan uhradit ze svých běžných příjmů.

(⁵) Účast na kulturním a společenském životě zapojují místní (městské) národní výbory občanům těžce postiženým na zdraví a starým občanům zezimena tím, že zřizují kluby důchodců. Místní (městské) národní výbory též sjednávají a zabezpečují možnost návštěvy divadelních a filmových představení a jiných kulturních a sportovních podniků za snížené vstupné popřípadě bezplatně.

(⁶) Okresní národní výbory, popřípadě městské národní výbory mohou též zajistovat pro občany těžce postižené na zdraví a pro staré občany re-

kreační zájezdy, popříkrátkodobé, nejvýše tydenní rekreativní pobyt. K úhradě nákladů s tím spojených může být sociálně potřebným občanům poskytnut jednorázový peněžitý příspěvek.

§ 32

Počkovatelská služba

(1) Počkovatelskou službu poskytují okresní národní výbory občanům těžce postiženým na zdraví a starým občanům, kteří nejsou schopni si sami obstarat nutné práce v domácnosti nebo kteří pro nepřiznivý zdravotní stav potřebují ošetření jinou osobou, pokud potřebnou péčí nemohou poskytovat rodinní příslušníci téhož občanů, kteří s nimi žijí ve společné domácnosti. Počkovatelská služba se neposkytuje při karanténě narizené pro podezření z nákazy přenosnou nemocí a při onemocnění takovou nemocí.

(2) Počkovatelská služba zahrnuje běžné práce nutné k udržování domácnosti, obstarávání nákupů a donášku jídla, zejména obědů, jakož i provádění jednoduchých oselkovatelských úkonů.

(3) Počkovatelská služba se poskytuje sociálně potřebným občanům bezplatně. Ostatním občanům se poskytuje za plnou nebo částečnou úhradu s přihlédnutím k jejich věku a zdravotnímu stavu. Výše úhrady se určí podle přímých a rodinných a majetkových poměru potřebného občana, případně jeho rodinných příslušníků, od kterých lze požadovat úhradu za poskytnuté služby (manžel, děti nebo rodiče). Maximální výše úhrady za jednotlivé úkony počkovatelské služby je stanovena v příloze č. I této vyhlášky.

Opakující se peněžité příspěvky

§ 33

Sociálně potřebným občanům postiženým chorobou, která vyžaduje dietní stravování, zejména občanům nemocným aktivní tuberkulózou nebo úplavici cukrovou, poskytuje okresní národní výbor opakující se příspěvek na úhradu zvýšených nákladů na stravování. Příspěvek se poskytuje na žádost doloženou lékařskou zprávou, popřípadě na návrh příslušného zdravotnického zařízení.

§ 34

Občanům používajícím složité ortopedické pomůcky, kteří se připravují pro pracovní uplatnění nebo jsou soustavně pracovně činní nebo vykonávají soustavnou veřejnou činnost, mohou okresní národní výbory poskytovat opakující se příspěvek na zvýšené výdaje, které jim používání téhož pomůcek způsobuje; podmínka sociální potřebnosti se nezkontroluje.

§ 35

Nevidomým, kteří jsou soustavně výdělecne činní nebo se připravují pro pracovní uplatnění, okresní národní výbory poskytují opakující se příspěvek na zvýšené výdaje, jež souvisí s jejich vadou, až do výše 200 Kčs měsíčně. Příspěvek se neposkytuje, náleží-li této občanům invalidní nebo sirotčí důchod, popřípadě příplatek k přídavkům na děti (výchovnému). Příspěvek se též neposkytuje, pokudž je nevidomý příspěvek po dobu přípravy pro pracovní uplatnění⁴⁾ nebo je-li mu po dobu této přípravy poskytováno bezplatné ubytování a stravování.

§ 36

Opakující se peněžitý příspěvek lze poskytovat i jiným občanům těžce postiženým na zdraví a starým občanům sociálně potřebným, jestliže je poskytování příspěvku odůvodněno mimořádně vyššími výdaji na životní potřeby.

Účelové příspěvky

§ 37

(1) Občanům těžce zdravotně postiženým, kteří potřebují zvláštní pomocí k odstranění, zmírnění nebo překonání následků jejich postižení, zejména nevidomým a neslyšícím, poskytují okresní národní výbory jednorázový příspěvek na zakoupení pomůcek, kterou neposkytuje ani nepropůjčuje státní zdravotní správa. Příspěvek se poskytuje přednostně tém občanům, kteří potřebují uvedenou pomocí k výkonu zaměstnání, k přípravě pro pracovní uplatnění nebo k výkonu soustavné veřejné činnosti. Nevidomým občanům se poskytuje příspěvek na zakoupení vodicího psa.

(2) Vyše příspěvku podle předešlého odstavce se určí s přihlédnutím k příjemním a rodinným a majetkovým poměrům občana, a to zpravidla do poloviny kupní ceny pomůcek; v případech hodných zvláštního zřetele může být poskytnuta vyšší částka, a to až do plné kupní ceny pomůcek. Příspěvek nevidomému na zakoupení vodicího psa se poskytuje zpravidla v plné výši nákladů potřebných na zakoupení psa, jeho vycvik, jakož i na výdaje spojené s odevzdáním psa nevidomému.

(3) Občan, který vodicího psa již nepotřebuje, je povinen nabídnout jej ke koupi svazu invalidů v České socialistické republice nebo, jestliže příspěvek byl poskytnut v plné výši nákladů na jeho zakoupení, bezplatně odevzdat psa tomuto svazu.

§ 38

(1) Občanu s těžkými vadami nosného a pohybového ústrojí, který je odkázán na individuální dopravu, může okresní národní výbor poskytnout příspěvek na zakoupení motorového vozidla s pod-

⁴⁾ § 89 zákona o sociálním zabezpečení.

minkou, že je bude tento občan používat soustavně ke své dopravě; předpokladem poskytnutí uvedeného příspěvku je, že ani potřebný občan, ani jeho manželka (manžel, druzka drah) žijí s ním ve společné domácnosti, nevlastní motorové vozidlo s výjimkou jednoštěpého vozidla.

(2) Výši příspěvku podle předchozího odstavce stanoví okresní národní výbor s přihlédnutím k ceně vozidla, k jeho využití a k příjemnímu a majetkovým poměrům občana a jeho rodiny.

(3) Občan, kterému byl poskytnut příspěvek na zakoupení motorového vozidla, je povinen nejdříve oznamit okresnímu národnímu výboru, který mu příspěvek poskytl, prodej, darování nebo jiný převod motorového vozidla do vlastnictví, po případě do užívání jiné osobě, okresní národní výbor stanoví, zda a jakou částku z poskytnutého příspěvku je tento občan povinen vrátit, pokud od výplaty příspěvku do dne, kdy se převod motorového vozidla uskutečnil, ještě neuplynulo 5 let.

§ 39

Mimořádné výhody pro občany těžce postížené na zdraví

(1) Občanům těžce postíženým na zdraví, jimž jejich vada nebo choroba podstatně omezuje jejich pohybovou schopnost, se poskytuje podle druhu a stupně postížení mimořádné výhody I – III. stupně. Při určování stupně tělesného postížení občana přihlíží posudková komise sociálního zabezpečení okresního národního výboru ke všem vadám, chorobám a okolnostem, které ve vzájemné souvislosti omezují jeho pohybovou schopnost. Sociální potřebnosti se nezkontrolují.

(2) Občanům těžce postíženým na zdraví, kteří nemohou zpravidla delší dobu stát, se poskytují mimořádné výhody I stupně, jinak se rozumí:

- a) nárok na vyhrazené místo k sedení ve veřejných dopravních prostředcích pro pravidelnou hromadnou dopravu osob kromě vlaků (vozů), v nichž je místo k sedení vžádano na zakoupení místenky.
- b) nárok na přednost při osobním projednávání jejich záležitostí, vyžaduje-li toto jednání delší čekání, zejména stání.

(1) Občanům těžce postíženým na zdraví, kteří nejsou schopni kromě delšího stání ani delší chůze, se poskytuje mimořádné výhody II stupně, jinak se rozumí:

- a) výhody uvedené v předchozím odstavci,
- b) nárok na bezplatnou dopravu pravidelnými spoji místní hromadné veřejné dopravy osob (tramvajemi, trolejbusy, autobusy a metrem),
- c) sleva poloviny jízdného ve druhé vozové třídě osobního vlaku a rychlíku ve vnitrostátní přepravě a v pravidelných vnitrostátních spojích autobusové dálkové dopravy.

(1) Občanům těžce postíženým na zdraví, kteří nemohou bez průvodce používat veřejných hromadných dopravních prostředků se poskytuje mimořádné výhody III. stupně, jinak se rozumí:

- a) výhody uvedené v předchozích odstavcích,
- b) nárok na bezplatnou dopravu průvodce veřejnými hromadnými dopravními prostředky v místní a dálkové přepravě,
- c) u nevidomých nárok na bezplatnou přepravu vodicího psa, pokud je nedopravázi průvodce.

(5) Dále lze občanům uvedeným v odstavci 3 a 4 poskytnout slevu poloviny vstupného na divadelní a filmová představení, koncerty a jiné kulturní a sportovní podniky. Při poskytnutí slevy občanům uvedeným v odstavci 4 se poskytne sleva poloviny vstupného i jejich průvodci.

(6) Okresní národní výbor vydává průkaz opravdující k mimořádným výhodám podle předchozích odstavců s vyznačením, o jaký druh mimořádných výhod se jedná. Průkaz občana těžce postíženého na zdraví, jemuž jsou přiznány mimořádné výhody III. stupně, platí i pro jeho průvodce, pokud doprovádí tohoto občana.

(7) Okresní národní výbor svou posudkovou komisi sociálního zabezpečení změní, popřípadě odejmí stupeň přiznaných mimořádných výhod, jestliže přiznaný stupeň mimořádných výhod neodpovídá stavu choroby nebo vady nebo jestliže mimořádných výhod bylo opětovně zneužíváno.

Příspěvek na provoz motorových vozidel a příspěvek na úhradu pojistného

§ 40

(1) Občanům těžce postíženým na zdraví, kteří byly přiznány mimořádné výhody II nebo III. stupně a kteří jsou držiteli motorových vozidel, okresní národní výbor poskytne příspěvek na provoz motorového vozidla a příspěvek na úhradu pojistného zákonného pojistění odpovědnosti za škody způsobené provozem motorových vozidel používaných je držitel soustavně pro svou potřebu a nepropůjčuje-li je k dopravě jiných osob.

(2) Příspěvky podle předchozího odstavce lze poskytnout též manželům (manželce) nebo dítěti držitele motorového vozidla, pokud jim byly přiznány mimořádné výhody podle § 39 odst. 3 nebo 4 a pokud žijí ve společné domácnosti s držitelem motorového vozidla a vozidlo je používáno soustavně k jejich dopravě.

(3) Je-li ve společné domácnosti více postížených osob uvedených v odstavci 2, lze poskytnout příspěvek pouze jednomu.

§ 41

(1) Nepoužívá-li občan vozidlo, na jehož provoz byly příspěvky podle § 40 odst. 1 přiznány,

nepřetržitě po dobu delší než 3 měsíce, je povinen ohlásit tuto skutečnost neprodleně národnímu výboru, který mu příspěvek poskytl.

(2) Okresní národní výbor příspěvek, popřípadě jeho zvýšení upraví nebo odejme, zjistí li, že se změnily skutečnosti, za nichž byl příspěvek, popřípadě jeho zvýšení přiznáno.

(3) Snížení nebo odňtí příspěvku na úhradu pojistného je však možno provést s účinností až od 1. ledna následujícího kalendářního roku.

§ 42

(1) Občanům těžce postiženým na zdraví, kteří byly přiznány mimořádné výhody III. stupně, se poskytují příspěvky (§ 40 odst. 1) v nejvyšší výměře (příloha č. 2 této vyhlášky).

(2) Občanům, kterým byly přiznány mimořádné výhody II. stupně, se poskytuje příspěvky ve výši jedné poloviny částek uvedených v příloze č. 2, pokud jejich hrubý měsíční příjem nepřesahuje částku 2400,- Kčs. Přesahuje li jejich příjem tuč. částku, činí příspěvek 30 % nejvyšší výměry příspěvků uvedených v příloze č. 2.

§ 43

(1) Občanům těžce postiženým na zdraví trpícím těžkou vadou nosního nebo pohybového ústrojí nebo úplnou, popřípadě praktickou slepotou, kteří prokázali, že ze závažných důvodů ujedou více než 6000 km ročně, může být příspěvek podle předchozího ustanovení zvýšen až na dvojnásobek.

(2) Za závažné důvody lze považovat zejména dopravu do zaměstnání, častější pořehu dojíždění k lékaři a v přiměřeném rozsahu i jízdy rekreační až do 1/4 celkového počtu vykázaných kilometrů.

§ 44

(1) Příspěvek, popřípadě jeho zvýšení přísluší od prvního dne kalendářního měsíce následujícího po dni, kdy se občan těžce postižený na zdraví stal držitelem motorového vozidla, popřípadě kdy mu byly přiznány mimořádné výhody II. nebo III. stupně.

(2) Příspěvek na úhradu pojištěného za běžný kalendářní rok se poskytuje pouze tehdy, jestliže se občan stal držitelem motorového vozidla nebo mu byly přiznány mimořádné výhody do 30. června tohoto roku. V ostatních případech se tento příspěvek poskytne až počínaje 1. lednem následujícího kalendářního roku.

(3) Příspěvek na provoz motorového vozidla se vyplácí ve dvou splátkách, a to za I. pololetí k 1. dubnu a za II. pololetí k 1. říjnu. Úhrada pojištěné se vyplácí k 1. dubnu.

Evidence zdravotně postižených dětí a mladistvých

§ 45

(1) Pro zajistění a prohloubení komplexní péče o děti a mladistvé postižené na zdraví vedou okresní národní výbory evidenci těchto dětí.

(2) Okresní národní výbory zařazují děti a mladistvé do evidence na základě hlášení okresního pediatra, vedoucího dorostového lékaře v okrese a pracovníku orgánů a zařízení školství, práce a sociálních věcí.

(3) Evidence je rozdělena podle stupně zdravotního postižení na základě kritérií vypracovaných ministerstvem zdravotnictví České socialistické republiky.

§ 46

(1) V evidenci jsou vedem děti a mladiství ve věku od 1. roku do 18 let, kteří pro své mentální, tělesné nebo smyslové postižení jsou odkázáni na trvalou nebo dlouhodobou komplexní koordinovanou zdravotní, sociální a výchovnou péči.

(2) Do evidence se zařazují také děti a mladiství s lehkým zdravotním nebo duševním postižením, jestliže jim rodina již v součinnosti s orgány zdravotnictví, školství a práce a sociálních věcí není schopna zajistit potřebnou péči.

DÍL TŘETÍ

PĚČE O OBČANY, KTERÍ POTREBUJÍ ZVLÁŠTNÍ POMOC

§ 47

Pěče o občany, kteří potřebují zvláštní pomoc v důsledku mimořádných událostí

(1) Občanům, kteří se v důsledku mimořádných událostí [například živelních pohrom] ocitli ve zvlášť obtížných poměrech, které nemohou dočasně překonat vlastním přičiněním, ani za pomoc své rodiny, může místní (městský) národní výbor poskytnout věcnou pomoc, popřípadě jednorázový peněžitý příspěvek na úhradu mimořádných nutných nákladů. Věcná pomoc se uskutečňuje poskytnutím předmětu nezbytných k uspokojení základních životních potřeb, zejména poskytnutím ošacení, základního vybavení domácnosti a podobně.

(2) Okresní národní výbory mohou poskytnout občanům uvedeným v odstavci 1 k překopání následků mimořádných událostí bezúročné půjčky, jestliže tito občani mohou poskytnout půjčku splatit, aniž tím bude ohroženo zabezpečení jejich životních potřeb nebo životních potřeb jejich rodiny.

(3) Půjčku lze poskytnout zejména na úhradu nákladů spojených s uspokojováním životních potřeb, zvláště na výživu, ošacení a vybavení domácnosti a na opravu bytu nebo rodinného domku.

**Přeče o občany, kteří žijí
v mimořádně obtížných poměrech**

§ 48

(1) Okresní národní výbory organizují, koordinují a vykonávají ve spolupráci s ostatními státními orgány, hospodářskými a společenskými organizacemi péči o občany, kteří žijí v mimořádně obtížných poměrech a kteří potřebují pomoc společnosti k překonání důsledků a návyků praněných z odlišného způsobu života v minulosti.

(2) Okresní národní výbory sledují pracovní zařazení a stabilitu pracovních poměrk občanů uvedených v odstavci 1, úroveň péče o děti a předškolní i školní výchovu dětí těchto občanů, materiální a kulturní úroveň bydlení těchto občanů a činní opatření k zvýšení životní úrovně těchto občanů a k jejich postupné integraci mezi ostatní obyvatelstvo.

(3) Místní (městské) národní výbory povídají občanům uvedeným v odstavci 1 při zvyšování jejich životní úrovně, zejména jim poskytuje pomoc při zvyšování úrovně bydlení, výživy a výchovy dětí, zdravotního stavu a kulturního rozvoje.

§ 49

Výchovná péče a poradenská služba

(1) Okresní národní výbory poskytují výchovou péči a poradenskou službu občanům uvedeným v § 48 odst. 1 k překonání zaostalých forem způsobu života, k upěvnění aktivního vztahu k práci, rodině a společnosti a při řešení sociálních problemů.

(2) Místní (městské) národní výbory se podílejí na výchovné péči o tyto občany, sledují život jejich rodin a pomáhají jim řešit jejich socialistické problémy.

§ 50

Výchovná péče o děti a mládež

(1) Okresní národní výbory pořádají letní rekreační výchovné tábory pro výchovně znevýhodnění dětí občanů uvedených v § 48 odst. 1 v době hlavních školních prázdnin s cílem, aby tyto děti získaly základní sociální, zdravotní a kulturní návyky a dožily si i mezi výchovou a ve vzdělání.

(2) Okresní národní výbory pořádají sociálně zdravotní kurzy pro výchovně znevýhodnění dospívající mládež v průběhu školního roku s cílem, aby dospívající mládež si upěvnila potřebné sociální, zdravotní a kulturní návyky a lépe se připravila pro život v rodině a ve společnosti.

(3) Místní (městské) národní výbory se podílejí na pořádání letních rekreačních výchovných táborů a sociálně zdravotních kursů zejména tím že pomáhají při výberu dětí a mládeže a spoluposobi při zabezpečování jejich účasti.

§ 51

Věcná pomoc a peněžitě přispěvky

(1) Okresní národní výbory poskytují současné potřebným občanům uvedeným v § 48 odst. 1 věcnou pomoc zahrnující zejména ke zvýšení úrovně bydlení, vedení domácnosti, k umístění dětí do mateřských škol a školních družin, k vybavení dětí a mládeže do letních rekreačně výchovných táborů a sociálně zdravotních kursů a v náležavých případech k uspokojení základních životních potřeb.

(2) V náležavých a odlišných případech, jestliže není vhodné poskytnout věcnou pomoc, lze poskytovat jednorázový peněžitý přispěvek jako výpomoc v námorádných, zpravidla dočasných situacích.

DÍL ČTVRTÝ

PEČE O OBČANY SPOLEČENSKY NEPRIZPŮSOBENÉ

§ 52

Okrab osob

Společensky neprizpůsobenými občany se rozuměn jejménem:

- a) obecné propuštění z výkonu trestu odnětí svobody;
- b) obecné propuštění z protialkoholního nebo jiného obdobného řečen;
- c) obecné žijet způsobem nedostojným občana socialistické společnosti

§ 53

Výchovná a poradenská činnost

(1) Okresní národní výbory poskytují výchovné a občany společensky neprizpůsobené a pomáhají jim poradenskou činností překonat obtížné životní poměry, řešit sociální důsledky jejich společenské neprizpůsobnosti a vytvářet u nich aktívni vztah k práci a ke společnosti.

(2) Místní (městské) národní výbory se na péči o občany společensky neprizpůsobené podílejí zejména tím, že sledují zařazení těchto občanů do žádného občanského života a povídají při zajíždění jejich ubytování.

§ 54

Pomoc při pracovním umístění

Okresní národní výbory poskytují občanům společensky neprizpůsobeným pomoc při pracovním uplatnění spočívající zpravidla ve vyhledání pracovního místa vhodného zejména z hlediska výchovně ovlivňování těchto občanů, zároveň sledují změny jejich pracovního umístění, hodnotí důsledky těchto změn a činní opatření k zamezení nezádoucí fluktuace těchto občanů.

§ 55**Pomoc při zajištění ubytování**

Okresní národní výbory poskytují občanům společensky nepřizpůsobeným pomoc při zajištění ubytování. Není-li možno zajistit ubytování jinak, může zajistit okresní národní výbor ubytování v zářízení pro občany společensky nepřizpůsobené (§ 90) nebo dohodne ubytování v podnikové ubytovně organizace, u níž občan společensky nepřizpůsobený pracuje.

§ 56**Peněžitý příspěvek a věcná pomoc**

(¹) V odůvodněných a naléhavých případech může okresní národní výbor poskytnout jednorázový peněžitý příspěvek k úhradě nezbytných životních nákladů, jestliže je nemohou občané společensky nepřizpůsobení uhradit ze svých příjmů

(²) Je-li to účelné, může okresní národní výbor poskytnout temto občanům v odůvodněných a naléhavých případech věcnou pomoc, zejména osdolení, popřípadě jiné věci k zabezpečení nezbytných životních potřeb.

§ 57**Půjčky**

(¹) Okresní národní výbory mohou poskytnout bezúročné půjčky občanům společensky nepřizpůsobeným, jestliže se ocílí v nepřiznivých životních poměrech, které mohou za pomocí půjčky překonat, a jestliže mohou poskytnutou půjčku splatit, aniž tím bude ohroženo zabezpečení jejich životních potřeb nebo životních potřeb jejich rodiny.

(²) Půjčku lze poskytnout zejména na úhradu nákladů spojených s uspokojováním životních potřeb, zvlášle na výživu, ošacení a vybavení domácínosti základními potřebami.

§ 58**Péče o občany propuštěné z výkonu trestu**

Občanům společensky nepřizpůsobeným, kteří jsou ve výkonu trestu odňati svobody a nejsou schopni práce pro stáří nebo invaliditu nebo jsou občany se změněnou pracovní schopností, zprostředkovají okresní národní výbory příslušné podle místa výkonu trestu již před jejich propuštěním na základě hlášení příslušného nápravně výchovného ústavu přiznání dávku nebo služeb sociálního zabezpečení. Občanům starým nebo pro svůj zdravotní stav potřebným soustavné péče, pokud nemají příbuzné, povinné se o ně starat, zprostředkovají příjezd do ústavu sociální péče přímo z výkonu trestu odňati svobody.

§ 59**Spolupráce s jinými orgány a organizacemi**

Při vykonu péče o občany společensky nepřizpůsobené spolupracují národní výbory se zdravotnickými zařízeními s orgány činnými v trestním řízení s nápravně výchovnými ústavy a se socialistickými organizacemi.

§ 60**Povinnosti organizací**

Organizace zaměstnávající občany společensky nepřizpůsobené jsou zejména povinny

- a) vést evidenci těchto občanů a hlásit okresnímu národnímu výboru nepravidelně změny v jejich pracovním umístění a rozvážání pracovního poměru s nimi,
- b) dbát o zařazování těchto občanů do pracovních kolektivů zaručujících odpovídající výchovné působení,
- c) pověřovat odpovědné pracovníky potřebnou pomocí těmto občanům při jejich pracovním uplatnění, jakož i sledováním jejich pracovních výsledků a společenského zapojení,
- d) podle možnosti poskytovat těmto občanům v případě potřeby na požadání okresního národního výboru ubytování v podnikových ubytovnách.

§ 61**Dobrovolní spolupracovníci**

K zajištění péče o společensky nepřizpůsobené občany zřizují místní (městské) národní výbory a okresní národní výbory aktiv dobrovolných spolupracovníků jako dobrovolné spolupracovníky získávají zejména soudeč z lida, osvědčené pracovníky národních výborů, jiných státních orgánů a společenských organizací. Ke spolupráci v organizacích získávají spolupracovníky zejména z řad pracovníků zajistujících péči o pracující, mládež a jinými vedoucích pracovníků a funkcionářů Revolučního odborového hnutí a Socialistického svazu mládeže.

DÍL PÁTY**ÚSTAVY SOCIÁLNÍ PÉČE****§ 62****Zřizování a organizace ústavů sociální péče**

(¹) Ústavy sociální péče (dále jen „ústavy“) zřizují a spravují krajské národní výbory, okresní národní výbory nebo městské národní výbory v rámci ve svém územním obvodu

(²) Pro obyvatele hlavního města Prahy zřizuje a spravuje ústavy Národní výbor hlavního města Prahy, který může zřizovat ústavy i něméně svůj územní obvod v dohodě s krajským národním vý-

borem a okresním národním výborem, v jejichž územním ohvodu má být ústav zřízen.

(3) Ústavy mohou mít své organizační složky (například rekreační zařízení, zotavovnu mládeže apod.) i mimo územní obvod národního výboru, který je spravuje. Tato zvláštní zařízení mohou být společná pro více ústavů.

(4) Sloučení nebo rozdělení ústavů nebo jejich částí může být provedeno jen tehdy, bude-li tím dosaženo lepších výsledků v odborné ústavní péči, jakoz i lepších výsledků hospodářských. Sloučit lze jen ústavy téhož druhu.

(5) Organizaci ústavu upravuje organizační řád, který vydává národní výbor, jenž ústav spravuje.

§ 63

Přijímání do ústavů

(1) Občany, kteří jsou zletíli a nebyli zhabeni způsobilostí k právním úkonům, lze přijímat do ústavů jen s jejich souhlasem, občany nezletilé a občany zhabené způsobilostí k právním úkonům se souhlasem jejich zakonného zástupce nebo opatrovnika. Má-li být občan přemístěn do jiného ústavu, je třeba s ním toto opatření předem projednat, jde-li o občany nezletilé nebo zhabené způsobilostí k právním úkonům, je třeba přemístění předem projednat se zakonným zástupcem nebo s opatrovníkem.

(2) Při přemístění občana ze zdravotnického zařízení do ústavu sociální péče se postupuje stejně jako při přijetí do ústavu sociální péče.

(3) Při přemístění občana do ústavu řízeného jiným národním výborem než je ústav, ve kterém byl občan dosud umístěn, vydává rozhodnutí o přemístění národní výbor, který spravuje ústav, do kterého má být občan přemístěn.

Druhy ústavů sociální péče

§ 64

Ústavy pro tělesně postiženou mládež

(1) Ústavy pro tělesně postiženou mládež jsou určeny pro děti a mládež ve věku od 3 do 18 let a v případě potřeby dále přípravy pro pracovní uplatnění do 26 let, u nichž tezký stupň tělesné vady neumožňuje nebo podstatně ztěžuje normální způsob výchovy, vzdělávání a přípravy na povolání. Podle možnosti lze přijímat i děti a mládež s trvalými lehkými tělesnými vadami, jestliže nelze zabezpečit potřebnou rehabilitaci v prostředí, v němž žijí.

(2) Některé ústavy pro tělesně postiženou mládež mohou být vyluzeny dětem a mladistvým, kteří vedle tělesné vady jsou postiženi též vadným mentálním vývojem lehčího stupně, který však nevyhlučuje vzdělávání ve zvláštní škole zřízené při ústavu.

(3) V ústavech pro tělesně postiženou mládež se poskytuje ubytování, zaopatření včetně osacení,

zdravotní péče včetně rehabilitace a vhodná příprava pro život.

(1) Příprava pro život zahrnuje

- předškolní výchovu pro děti ve věku od 3 do 6 let a školní výchovu pro děti školou po vinné
- mimoškolní a mimopracovní výchovu,
- přípravu pro povolání, která se uskutečňuje buď studiem na školách mimo ústav nebo odborným výcvikem, odborný výcvik se provádí v socialistických organizacích nebo v ústavních dílnách, a to v učebním poměru,
- zácvik k jednoduchým pracím, na které stačí mladistvý vzhledem ke svému zdravotnímu stavu.

(2) V ústavech pro tělesně postiženou mládež se může poskytnout i políčkovém rozsahu péče uvedená v odstavcích 3 a 4 též detem a mladistvým, kteří bydlí mimo ústav.

§ 65

Ústavy pro mentálně postiženou mládež

(1) Ústavy pro mentálně postiženou mládež jsou určeny pro děti a mládež ve věku od 3 do 26 let, jejichž rozumové schopnosti jsou tak nízké úrovni (imbecilita a idioteje), že je nelze vzdělávat ani ve zvláštních školách. Přijímají se i ti, kteří jsou postiženi též tělesnou nebo smyslovou vadou.

(2) Do téhoto ústavu se přednostně přijímají děti a mladiství, kteří nepřiznávají vývoj sourozenců, jakoz i děti a mladiství, kterým nemůže být poskytnuta pořebná péče v rodině.

(3) Do ústavu pro mentálně postiženou mládež nelze přijímat děti a mladistvý.

a) jejichž opožděný rozumový vývoj je následkem výchovně zanedbanosti,

b) u nichž dochází k akutním projevům psychických poruch ohrožujícím okoli

(4) V ústavech pro mentálně postiženou mládež se poskytuje ubytování, zaopatření včetně osacení, zdravotní péče včetně přiměřené rehabilitace a výchova zaměřena podle možnosti též k pracovní činnosti.

§ 66

Ústavy pro denní a týdenní pobyt mentálně postižené mládeže

(1) Ústavy pro denní a týdenní pobyt mentálně postižené mládeže jsou určeny pro nevzdělavatelné děti a mladistvé ve věku od 3 do 26 let s vadným mentálním vývojem středního stupně.

(2) Do téhoto ústavu nelze přijímat děti a mladistvý s vadným mentálním vývojem těžšího stupně ani mládež postiženou těžší tělesnou vadou, která

má za následek omezenou pohyblivost. Děti školního věku lze přijímat pouze za předpokladu, že byly osvobozeny od povinné školní docházky.

(3) V ústavech pro denní a týdenní pobyt mimořádně postužené mládeže se poskytuje v potřebném rozsahu stravování, zdravotní péče a výchova zaměřená i k pracovní činnosti. V ústavech pro týdenní pobyt se poskytuje též ubytování s výjimkou dnů pracovního klidu.

§ 67

Ústavy pro dospělé občany tělesně postižené

Ústavy pro dospělé občany tělesně postižené jsou určeny pro občany s těžkými tělesnými vadami ve věku od 18 let, kteří potřebují ústavní zaopatření, protože nelze potřebnou péči zajistit v dosavadním prostředí. Ústavní péče se poskytuje také těm občanům s myšlově postižením, kteří mohou být pracovně cenní jen za podmínek ústavní péče.

§ 68

Ústavy pro dospělé občany smyslově postižené

(1) Ústavy pro dospělé občany smyslově postižené jsou určeny pro občany ve věku od 18 let, postižené úplnou nebo praktickou slepotou nebo pro občany, kteří jsou hluchoněmi, jsou-li odkázáni na ústavní péči, protože nelze potřebnou péči zajistit v dosavadním prostředí. Ústavní péče se poskytuje také těm občanům s myšlově postižením, kteří mohou být pracovně cenní jen za podmínek ústavní péče.

(2) Do těchto ústavů mohou být přijímáni i smyslově postižení občané, kteří jsou postiženi též lehkou tělesnou nebo mentální vadou.

§ 69

Ústavy pro dospělé občany mentálně postižené

Ústavy pro dospělé občany mentálně postižené jsou určeny pro občany ve věku od 26 let postižené mentální vadou těžšího stupně (imbécilita a idiotez) a pro občany postižené vedle těžší mentální vady též tělesnou nebo smyslovou vadou, kteří potřebují ústavní péči, nikoliv téžebnou péči v lůžkovém zdravotnickém zařízení. Občané postižení mentální vadou i s tím stupně mohou být do ústavu přijati jen tehdy, jestliže nezbytně potřebují ústavní péči.

§ 70

Zaopatření v ústavech pro dospělé občany

V ústavech pro dospělé občany tělesně, mentálně a smyslově postižené se poskytuje ubytování, zaopatření, zdravotní péče včetně přiměřené rehabilitace, kulturní péče a příležitost k práci ve vhodných podmínkách.

§ 71

Domovy důchodců

(1) Domovy důchodců jsou určeny především pro staré občany, kteří pro trvalé změny zdravotního stavu potřebují komplexní péči, která jim může být zajistěna členy jejich rodiny ani pracovatelskou službou nebo jinými službami sociální péče, a dále pro staré občany, kteří toto umístění nezbývá ne potřebují z jiných vážných důvodů. Nemohou však být přijati občané, jejichž zdravotní stav vyžaduje léčení a ošetřování v lůžkovém zdravotnickém zařízení.

(2) V domovech důchodců se poskytuje ubytování, zaopatření, zdravotní a kulturní péče a příležitost k dobrovolné činnosti podle schopnosti a zájmu obyvatel ústavu tak, aby byla zajistěna vhodna náplň jejich života.

§ 72

Domovy — penzióny pro důchodce

Domovy — penzióny pro důchodce jsou určeny pro staré občany, jejichž celkový zdravotní stav je takový, že nepotřebují komplexní péči, za předpokladu, že jim budou poskytnuty služby potřebné vzhledem k jejich věku a zdravotnímu stavu.

§ 73

Výbor obyvatel

(1) V ústavech pro dospělé občany tělesně nebo smyslově postižené a v domovech důchodců se obyvatelé zúčastňují na uspořádání života v ústavu svými zástupci zvolenými do výboru obyvatel, výbor obyvatel zejména spolupracuje při zapojování kulturní náplně života a pracovní činnosti obyvatel ústavu a dbá o vhodné stravování a dodržování pořádku v ústavu a o ochranu ústavního majetku.

(2) Ustavům pro mládež napomáhají při plnění jejich úkolu sdružení rodičů a přátel ústavu, v ústavech, při nichž jsou ustavena sdružení rodičů a přátel školy, vykonávají uvedenou příslušnost tato sdružení.

§ 74

Kulturní fond

(1) Ke zvýšení kulturní úrovně života v ústavu se zřizuje kulturní fond. Fond spravuje výbor obyvatel, který používá jeho prostředků v dohodě s vedoucím ústavu. Není-li v ústavu výbor obyvatel (v ústavech pro mládež a v ústavech pro mentálně postižené), rozhoduje o použití prostředků fondu vedoucí ústavu podle znamenání národního výboru.

(2) Do kulturního fondu plyne část čistého výtěžku pomocného hospodářství ústavu včetně ústavní výroby, o který se podstatně zasloužili svou prací obyvatelé ústavu a dobrovolné příspěvky.

§ 75

Odměna za pracovní činnost při provozu ústavu

Za pravidelnou pracovní činnost vykonanou se souhlasem vedoucího ústavu při provozu ústavu nebo jeho pomocného hospodářství náleží obyvateli ústavu pro dospělé občany tělesně, smyslově nebo mentálně postizované nebo domova duchodců a sveřecům ústavu sociální péče pro mládež zdravotně postizovanou ve věku od 15 let odměna, která se stanoví podle druhu vykonané práce ve výši časových mzdy za stejně nebo obdobné práce vykonávané v pracovním poměru. Při výkonech nižších než normálošek se odměny přiměřeně snižují; odměny lze stanovit paušální částkou. Pracovní činnost vyplývající ze soudružského vztahu mezi obyvateli, jakož i činnost, která netrvá ani hodinu denně nebo je jedině řádu nahodilá, se neodměňuje.

§ 76

Úkončení zaopatření v ústavu

(1) Zaopatření v ústavu končí dobrovolným odchodem občana z ústavu, přemístěním do jiného ústavu propuštěním nebo jeho úmrtem.

(2) Odchod z ústavu je občanu povinen oznámit vedoucímu ústavu aspoň 15 dní předem. Za nezletilé a za občany zhabané v působnosti k právním úkonům činí prohlášení o odchodu jejich zákonný zástupce nebo opatrovník.

(3) Obyvatel ústavu muže být propuštěn, jestliže další poskytování ústavní péče není účelné nebo potřebné. Obyvatel ústavu může být dále propuštěn, jestliže i po opatrném napomenutí hrušeň porušuje ústavní pořádek. Z ústavu však nelze propustit občana, o něhož není jinak postaráno a který je plně odkázán na pomoc společnosti.

(4) Úmrť obyvatele ústavu oznámi vedení ústavu ihned nejbližším příbuzným nebo jiným obrazenem, které před svou smrtí obyvatel určí, místnímu (městskému) národnímu výboru, popřípadě územnímu obvodnímu lekaři, v jehož obvodu osoba zemřela.

DÍL ŠESTÝ

OSTATNÍ ÚČELOVÁ ZAŘÍZENÍ SOCIÁLNÍ PECE

Manželské a předmanželské poradny

§ 77

(1) Manželské a předmanželské poradny poskytují odborné sociální služby manželům, snoubencům i jiným občanům v oblasti partnerských a rodinných vztahů, porady v otázkách plánovaného rodičovství, spoluživošti při osvojování dětí a při jejich svěřování do pěstounské péče a podílejí se na výchově občanů k manželství a k odpovědnému rodičovství.

(2) Služby poskytované manželskými a předmanželskými poradnami jsou bezplatné.

§ 78

Krajské manželské a předmanželské poradny poskytují odbornou metodickou pomoc okresním manželským a předmanželským poradnám v obvodu své působnosti.

§ 79

Spolupráce s jinými orgány a organizacemi

Při plnění svých úkolů spolupracují manželské a předmanželské poradny s místními (městskými) národními výbory, se soudy, se zdravotnickými zařízeními, školou, s pedagogicko-psychologickými poradnami, s vědeckými a výzkumnými ústavy a pracovišti, se socialistickými organizacemi a s hraničními sdělovacími prostředky.

§ 80

Zřizování manželských a předmanželských poraden

(1) Manželské a předmanželské poradny zřizují a spravují okresní národní výbory a krajské národní výbory.

(2) Národní výbor, který manželskou a předmanželskou poradnu spravuje, vydá pro ni organizační a provozní řád podle vzorového organizačního řádu manželských a předmanželských poraden, vydaného ministerstvem práce a sociálních věcí České socialistické republiky.

§ 81

Povinnost zachovávat milenlivost

Pracovníci poradén jsou povinni zachovávat milenlivost o skutečnostech, o nichž se dozvěděli při vykonu své činnosti, a to i po skončení této činnosti.

Domovy pro matky s dětmi

§ 82

Domov pro matky s dětmi (dále jen „domov“) poskytuje osamělým matkám s malými dětmi, které se ocitly v mimofádně obtížné situaci, ubytování, výchovou a poradenskou péčí popřípadě jiné sociální služby, zejména pomoc při ohstarávání zaměstnání a při umístění dětí v předškolních zařízeních.

§ 83

Zřizování domovů

Domovy zřizují a spravují krajské národní výbory a podle potřeby též okresní národní výbory. Národní výbor, který domov spravuje, vydá pro něj domácí řád podle vzorového domácího řádu domova, vydaného ministerstvem práce a sociálních věcí České socialistické republiky.

§ 84

Umístění v domově

(¹) Krajský národní výbor, popřípadě okresní národní výbor při rozhodnutí o přijetí do domova zároveň rozhodne o výsile poplatku za pobyt; přitom přihlédne k sociálně ekonomické situaci matky.

(²) Matka může být propuštěna z domova, jestliže opakovaně hrubě porušila domácí řád. O propuštění rozhoduje národní výbor, který domov spravuje. Podle okolnosti případu dá tento národní výbor podnět příslušnému okresnímu národnímu výboru k zabezpečení další péče o děti.

Zvláštní zařízení pro výkon pěstounské péče

§ 85

(¹) Zvláštní zařízení pro výkon pěstounské péče⁵⁾ zřizují a spravují okresní národní výbory.

(²) Okresní národní výbor, který zařízení spravuje, vydá po projednání s ministerstvem práce a sociálních věcí České socialistické republiky provozní řád zařízení.

§ 86

(¹) K přijetí dítěte do zařízení dochází na podkladě pravomocného rozhodnutí soudu o svěření dítěte do pěstounské péče pěstouna v zařízení, nebo na podkladě pravomocného rozhodnutí soudu o jeho ustanovení opatrovníkem dítěte. Okresní národní výbor příslušný podle trvalého pobytu dítěte předem projedná zamýšlené umístění dítěte v zařízení s okresním národním výborem, který zařízení spravuje, a s pěstounem.

(²) Pokud splňuje zletilé dítě, které dosud zůstalo v pěstounské péči vykonávané v zařízení, podmínky nároku na příspěvek na úhradu potřeb dítěte,⁶⁾ zůstává i nadále v zařízení, dohodne-li se o tom s pěstounem. V ostatních případech je třeba další pobyt dítěte v zařízení dohodnout též s okresním národním výborem, který zařízení spravuje.

Výcviková střediska a výcviková zařízení pro občany se změněnou pracovní schopností

§ 87

(¹) Výcviková střediska a výcviková zařízení pro občany se změněnou pracovní schopností zřizují se souhlasem ministerstva práce a sociálních věcí České socialistické republiky a spravují zpravidla okresní národní výbory, a jde-li o výcviková zařízení určená převážně pro pořízení celého kraje nebo několika krajů, krajské národní výbory.

(²) Do zařízení uvedených v odstavci 1, která zřizují krajské národní výbory, mohou být přijímány i občané z krajů Slovenské socialistické republiky.

⁵⁾ § 12 zákona č. 50/1973 Sb., o pěstounské péči.

⁶⁾ § 5 zákona č. 50/1973 Sb.

§ 88

V zařízeních uvedených v § 87 odst. 1 zajišťují národní výbory připravu pro pracovní uplatnění pro občany se změněnou pracovní schopností, pokud tuto připravu není možno zajišťovat ve výcvikových zařízeních organizací, případně v organizacích přímo.

§ 89

Národní výbor, který spravuje výcvikové středisko nebo výcvikové zařízení pro občany se změněnou pracovní schopností, vydá pro ně organizační řád.

Zařízení pro občany společensky nepřizpůsobené

§ 90

(¹) Občanům společensky nepřizpůsobeným bez přistřeší zajišťují národní výbory ubytování zajištěna v ubytovnách pro přechodný pobyt občanů bez přistřeší (dále jen „ubytovny“).

(²) V ubytovnách lze poskytnout krátkodobé, zpravidla nejvýše desetidenní ubytování. V případech hodných zvláštního řešení může národní výbor povolit ubytování trvající déle.

(³) Výši úhrady za ubytování stanoví národní výbor s přiblížením k sociálně ekonomické situaci občana společensky nepřizpůsobeného.

§ 91

(¹) Ubytovny zřizují a spravují okresní národní výbory a krajské národní výbory, v Praze Národní výbor hlavního města Prahy. Ostatní národní výbory mohou zřizovat a spravovat ubytovny pouze se souhlasem okresního národního výboru, v Praze se souhlasem Národního výboru hlavního města Prahy.

(²) Národní výbor, který ubytovnu spravuje, vydá pro ni domácí řád.

§ 92

Kluby důchodců

(¹) Posláním klubů důchodců je uspokojovat kulturní a společenské zájmy starých občanů a občanů těžce postižených na zdraví, zbavovat je počtu izolovanosti a poskytnout jim nekteré služby.

(²) Kluby důchodců jsou zřizovány a spravovány místními (městskými) národními výbory, v hlavním městě Praze obvodními národními výbory. Národní výbor, který klub důchodců spravuje, vydá pro něj domácí řád.

(³) Z návštěvníků klubu se vytváří 3–5členná správa klubu, která dbá o dodržování domácího řádu klubu, o ochranu jeho zařízení a organizuje pomoc návštěvníků klubu při udržování jeho provozu.

§ 93

**Samostatné jídelny s vlastní kuchyní
pro stravování důchodců**

(¹) Samostatné jídelny s vlastní kuchyní pro stravování důchodců jsou zařízení sociální péče poskytující stravování téměř důchodcům, pro které nelze stravování zajistit jinak.

(²) Samostatné jídelny s vlastní kuchyní pro stravování důchodců jsou zřizovány a spravovány místními (městskými) národními výbory a okresními národními výbory. Národní výbor, který je spravuje, pro ně vydá provozní řád.

DÍL SEDMÝ
ORGANIZACE PEČOVATELSKÉ SLUŽBY
§ 94

(¹) K zajištění pečovatelské služby budují okresní národní výbory aktiv dobrovolných pracovníků pečovatelské služby, kteří vykonávají pedovatelskou službu vedené pečovatelek z povolání. Jako dobrovolné pracovníky vyhledávají národní výbory zejména nepracující důchodce a ženy z domácnosti, jakoz i občany pracovně činné, kteří mohou pečovatelskou službu vykonávat v době svého volna.

(²) Při organizaci pečovatelské služby dbají národní výbory, aby tato služba byla poskytována co nejvhodněji a co nejsrůšněji okruhu občanů, kterí ji potřebují. Za tím účelem zabezpečují podle místních podmínek bydlení potřebných občanů v domech s pečovatelskou službou a zřizují různá zařízení pečovatelské služby, zejména střediska osobní hygieny a prádelny pečovatelské služby. Aby pečovatelská služba mohla být poskytována co nejsrůšněji okruhu občanů, využívají národní výbory automobily pečovatelské služby zejména k rozvozu stravy a k doprave občanů do středisek osobní hygieny.

(³) Zařízení pečovatelské služby uvedená v předchozím ustanovení zřizují a spravují místní (městské) národní výbory a okresní národní výbory. Národní výbor, který zařízení spravuje, vydá pro ně provozní řád.

§ 95

Dobrovolní pracovníci pečovatelské služby

(¹) Dobrovolní pracovníci pečovatelské služby nejsou k národnímu výboru v pracovním pořadu, vztahuje se však na ně ustanovení zákoníku práce o náhradě-škody při pracovních úrazech⁷⁾.

(²) Dobrovolným pracovníkům pečovatelské služby národní výbor poskytuje odměnu; její výši stanoví podle rozsahu a obtížnosti úkonu v rámci stanoveného rozdílu částek za jednotlivé úkony pe-

čovatelské služby uvedené v příloze č. 1 této vyhlášky. Odměna dobrovolného pracovníka nesmí v jednom kalendářním měsíci překročit částku 1500,- Kčs. Do této částky se nezačítají odměny za noční služby, za mimořádné úkony, příplatek za úkony vykonávané ve dnech pracovního klidu a příplatek za pečovatelskou službu u bacilonoside.

DÍL OSMÝ

OKRESNÍ ÚSTAVY SOCIÁLNÍCH SLUŽEB A KRAJSKÁ METODICKÁ STŘEDISKA

§ 96

(¹) Okresní ústavy sociálních služeb zajišťují kompletně technické a ekonomické řízení a organizaci služeb sociální péče poskytovaných v ústavech sociální péče a terénních služeb sociální péče poskytovaných občanům těžce postiženým na zdraví a starým občanům. Okresní ústavy sociálních služeb dále zabezpečují po stránce technické a ekonomické provoz ostatních zařízení sociální péče, která poskytuje služby sociální péče jiným skupinám obyvatel.

(²) Do okresních ústavů sociálních služeb se začleňují zejména

a) zařízení ústavu sociální péče pro staré občany, pro občany těžce postižené na zdraví a výcviková střediska a výcviková zařízení, popřípadě jiná zařízení pro občany se změněnou pracovní si hopností,

b) pečovatelská služba, kluby důchodců, samostatné jídelny sociálního zabezpečení a případně další zařízení pro staré a zdravotně těžce postižené dospělé občany,

c) ostatní zařízení sociální péče, která poskytuje služby sociální péče dalším skupinám obyvatelstva (např. manželské a předmanželské poradny domovů pro matky s dětmi).

(³) Okresní ústavy sociálních služeb jsou rozpočtovými organizacemi spravovanými okresními národními výbory. Organizaci těchto ústavů upravuje organizační řád, které vydá národní výbor, jenž ústav spravuje.

§ 97

Pro metodicko-odborné řízení ústavů sociální péče, popřípadě dalších služeb sociální péče, zřizují krajské národní výbory krajská metodická střediska jako svá zařízení pro konzultační službu a prohlubování činnosti všech ústavů sociální péče v kraji po stránce odborné, zejména výchovné a zdravotní, popřípadě k odbornému prohlubování činnosti dalších služeb sociální péče. Tato střediska se zřizují zpravidla v sídle krajského národního

⁷⁾ § 190–203 zákoníku práce.

§ 44 odst. 3 nařízení vlády ČSSR č. 54/1975 Sb. kterým se provádí zákoník práce

výboru, který řídí jejich činnost. Organizaci střediska upravuje organizační řád střediska, který vydá krajský národní výbor.

ČÁST TŘETÍ

SPOLEČNÁ A ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

§ 98

Sociální potřebnost

(¹) Při posuzování sociální potřebnosti přiblíží národní výbor k věku, zdravotnímu stavu a rodinným a majetkovým poměrům posuzovaného občana i jeho rodinných příslušníků, kteří jsou povineni mu přispívat na výživu, a k tomu, zda si může své poměry zlepšit výdělkem z vlastní práce.

(²) Schopnost a možnost rodinných příslušníků plnit vyživovací povinnost vůči občanovi, kterému se má služba nebo dávka poskytnout, se nepřezkoumává, jestliže hodnota služeb a dávek poskytnutých během 1 kalendářního roku nepřevyšuje částku 500,— Kčs.

§ 99

Zrušovací ustanovení

Zrušují se

- 1 Směrnice Státního úřadu sociálního zabezpečení č. 25/1964, o ústavní sociální péči, ve znění směrnice Státního úřadu sociálního zabezpečení č. 12/1968, registrovaných v částce 1 Sbírky zákonů ČSSR z roku 1969 a směrnice ministerstva práce a sociálních věcí České socialistické republiky č. 3/1970 registrovaných v částce 36

Sbírky zákonů ČSSR z roku 1971, s výjimkou ustanovení, která upravují úhradu za peči poskytovanou v ústavech sociální péče.

2. Směrnice Státního úřadu sociálního zabezpečení č. 4/1968, kterými se stanoví podrobnosti o poskytování některých služeb sociálního zabezpečení (doplňková peče), registrované v částce 22 Sbírky zákonů ČSSR z roku 1968, ve znění směrnice ministerstva práce a sociálních věcí České socialistické republiky č. 4/1970 registrovaných v částce 28 Sbírky zákonů ČSSR z roku 1971 a směrnice ministerstva práce a sociálních věcí České socialistické republiky z 18. 12. 1971, registrovaných v částce 4 Sbírky zákonů ČSSR z roku 1972
3. Směrnice ministerstva práce a sociálních věcí České socialistické republiky čj. V.3 8003 20. 12. 1974 z 20. 12. 1974 o poskytování příspěvku na provoz vozidel občanům trvale těžce poškozeným na zdraví
4. Směrnice ministerstva práce a sociálních věcí České socialistické republiky č. 9/1970 Ú. v ČSR k provádění dlíchodového zabezpečení, ve znění směrnice č. 12/1972 Ú. v ČSR.
5. Směrnice ministerstva školství a kultury z 10. 7. 1974 k provedení vládního nařízení č. 59. 1964 Sb., o úkolech národních výborů při péči o děti.

§ 100

Účinnost

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1976

Ministr.

Dr. Haimerník v. r.

Příloha č. 1 k vyhlášce č. 130/1975 Sb.

Úhrada za úkony pečovatelské služby

- a) v rodinách s dětmi,
 b) pro občany těžce postižené na zdraví a staré občany

Služby	Maximální částka denně Kčs a) b)		Služby	Maximální částka denně Kčs a) b)	
1. Jednoduché osetřovatelské úkony	5,-	5,-	b) Příplatky za službu výkonanou o sobotách, nedělích a svátcích Úhrada se zvyšuje až o 50 %		
2. Úkony ranní a večerní osobní hygiény	5,-	5,-	9. Výkon pečovatelské služby u batolonasice Úhrada se zvyšuje o 12 %		
3. Práce spojené s udržováním domácnosti	7,-	7,-	10. Noční služba (krátkodobě) — pohotovost s možností spánku	10,-	10,-
4. Donáška až do výše do 15 kg na jeden úkon	3,-	3,-	— služba spojená s prováděním ošetřovatelských úkon	20,-	20,-
5. Donáška nebo dovázka oběda nebo jiného jídla, nákupy nutné potřízký, doprovod na vyšetření, doprovod dětí do mateřské nebo jiné školy apod	3,-	3,-	11. Výchovná zaměstnaní dětí, dohled nad připravou do skoly u dětí do 18 let	7,-	
6. Práce drobného osobního prádla, jeho žehlení a drobné opravy	5,-	5,-	12. Minuofudné úkony Praní velkého prádla, známe značistěné prádlo, velký úklid, úklid po malířích nebo jiných řemeslnických dezinfekcích, deratizace apod se hodnotí podle sazeb podniku místního hospodářství		
7. Oblížnost výkonu pečovatelské služby [být ve výšším podlaží, vždy dostupný terén, nevybavený byt, WC a voda mimo byt, obtížně zvladatelný pacient nebo dítě a jiné okolnosti ztěžující výkon pečovatelské služby]	3,-	3,-			

Příloha č. 2 k vyhlášce č. 130/1975 Sb.

**Přispěvek na provoz motorových vozidel a přispěvek na úhradu pojistného
(Nejvyšší výměra)**

A Jednosestopá motorová vozidla

— motorové tříkolky a vozítka značky Velorex

Obsah válců	Přispěvek na provoz Kčs ročně	Přispěvek na úhradu pojistného Kčs ročně
do 50 ccm	450,—	12,—
nad 50 do 100 ccm	450,—	24,—
nad 100 do 350 ccm	450,—	48,—
nad 350 ccm	700,—	48,—

B Automobily

Obsah válců	Přispěvek na provoz Kčs ročně	Přispěvek na úhradu pojistného Kčs ročně
do 500 ccm	700,—	60,—
nad 500 do 800 ccm	700,—	144,—
nad 800 do 1250 ccm	900,—	144,—
nad 1250 do 2000 ccm	1300,—	144,—
nad 2000 ccm	1600,—	144,—

131

VYHLÁŠKA

federálního ministerstva financí

ze dne 7. listopadu 1975

o stažení mincí po 3 haléřích

Federální ministerstvo financí vyhlašuje podle § 3 odst. 2 zákona č. 41/1953 Sb., o peněžní reformě

§ 1

(1) Mince po 3 haléřích vzoru 1953 se starým státním znakem a názvem státu „REPUBLIKA ČESKOSLOVENSKÁ“¹⁾ i vzoru 1962 s novým státním znakem a názvem státu „ČESKOSLOVENSKÁ SOCIALISTICKÁ REPUBLIKA“²⁾ se stahuje z oběhu uplynutím dne 31. ledna 1976.

(2) Mince uvedené v odstavci 1 vyměňují v době od 1. února 1976 do 30. června 1976 včetně všechny pošty, pobočky státních spořitelén a pobočky Státní banky československé v době od 1. července 1976 do 30. listopadu 1976 včetně jen pobočky Státní banky československé

(3) Mince uvedené v odstavci 1 se přijímají k výměně pouze v částečně dělitelných pěti.

§ 2

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem vyhlášení.

Ministr

Ing. Lér, CSc. v. r.

¹⁾ Vyhláška ministra financí č. 45/1953 Sb., o vydání peněz vzoru 1953

²⁾ Vyhláška ministra financí č. 110/1962 Sb., o využití bankovek po 100 Kčs a mincí po 25 haléřích, 5 haléřích a 3 haléřích nového vzoru a o stažení bankovek po 10 Kčs vzoru 1953.